



مجلس در ساعت نه و نیم صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

### ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

#### غائبین با اجازه - آقایان :

خواجگه نوری - مهندس معینی - اخلاقی - ساکینیان - بختیاری پور - پزشکیپور - دکتر حکیم شوشتری - دکتر زعفرانلو - سلیمانی - شاخویی - عجم - مهندس عطیائی - کلانتر هرمزی - کیوان - موقر - مهندس جلالی نوری - مرندی - دکتر الموتی - مهندس اخوان - فولادوند - شاهنده - ضیائی احمدی - دکتر شریعت - مؤید امینی - تیمسار وحدانیان.

#### غائبین بی اجازه - آقایان :

دکتر ابریشمی - مهندس معتمدی - رامبد - کریم بخش سعیدی.

#### دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقایان :

امامی رضوی بکساعت - دکتر کفائی بکساعت.

#### غائبین غریب آقایان :

مجد - طباطبائی - دکتر عدل - رضازاده - مروئی - آذیب سمیعی - امام مردوخ - بوشهری - دکتر بهبهانی - پرویزی - سعید وزیری - کمالوند - دکتر نجمی - بانو دکتر دولتشاهی.

#### غائبین در رأی - آقایان :

دکتر دادرز بک رأی - دیهیم بک رأی.

#### ۲- بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر زعفرانلو

ناصر عجم - مهندس عطائی

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای دکتر زعفرانلو تشریف بیاورید.

زندگی پرافتخار خود را صرف رفاه و آسایش مردم و اغلای نام مملکت کرده است (صحیح است) احساساتی که مردم عبور خوزستان در دو روز اقامت شاهنشاه آریامهر ابراز نمودند نشانه کوچکی است از مهر شاه نسبت به ملت و حقشناسی ملت نسبت به مهر عالیقدر خویش بوده است و نموداری از پیوند ناکستنی بین شاه و ملت خوزستان مهد تمدن دیرین و نظم باشکوه شاهنشاهی ایران است و آثار تاریخی که در گوشه و کنار این استان زرخیز چون آثار شوش و هفت تپه از دل خاک بیرون آمده نشان میدهند که هزاران سال است که مردم خوزستان با رژیم شاهنشاهی ایران پیوند ناکستنی داشته و دارند و انقلاب ششم بهمین که نظام اجتماعی - فرهنگی - سیاسی و اقتصادی ایران را از کون ساخت این هم بستگی را مستحکمتر نموده است (صحیح است).

هر کجا که شاهنشاه آریامهر قدم میگذازند آثار نازکی و نوسازی بهزیستی و بهروزی که در نتیجه زحمات شاه روزی شاهنشاه نصیب ملت شده است بچشم میخورد.

امروز مملکت ما در ظل توجهات و رهبری های خردمندانه شاهنشاه آریامهر و با توجه به سیاست مستقل ملی ایران از بسک ثبات سیاسی - اقتصادی و آرامشی برخوردار است که بهمه افراد ملت امکان آنرا میدهد که هر یک سهم خود از هر طبقه و دسته ای که هستند سعی نمایند در نوسازی ایران به نحوی شریک و سهیم باشند و بر اثر همین ثبات سیاسی و اقتصادی و آرامش است که در چند سال اخیر جنبشهای عظیم صنعتی و کشاورزی مخصوص سرمایه گذاری در بخش خصوصی انجام گرفته است و نمونه هایی از این نهضت صنعتی را که در نمایشگاه صنعتی آبانماه ۴۶ مشاهده فرمودید نشان دهنده این واقعیت میباشد.

شاهنشاه آریامهر بلافاصله پس از نزول اجلال به اهواز کارخانه عظیم لوله سازی را که توسط شرکت ملی نفت در مجاور اهواز بنا شده است افتتاح فرمودند و با بکار انداختن این کارخانه از این پس ما از ورود لوله جهت تأسیسات خود بی نیاز خواهیم بود و از خروج میلیاردها ریال ارز از

کشور جهت خرید لوله بنفع ملت جلوگیری خواهد شد. عصر روز یکشنبه شاهنشاه آریامهر برای افتتاح کارخانه عظیم ذوب آهن نور و شهر یاز که بوسیله بخش خصوصی و با مشارکت سرمایه های خارجی نزدیک اهواز بنا شده است بمحل کارخانه تشریف فرما شدند و این مرکز تولیدی را بدست مبارکشان در میان عالیترین ابراز احساسات کارگران کارخانه و حاضرین افتتاح فرمودند.

دبر روز نمایندگان خوزستان در مجلس سنا و شورای ملی افتخار آنرا داشتند که شاهد افتتاح اسکله و تأسیسات جدید بندرماه شهر که در منتهی الیه خلیج فارس قرار گرفته باشند این بندر که منحصرأ اختصاص به بارگیری مواد نفتی دارد با دارا بودن موقعیت جغرافیائی ممتاز و عمق کافی آب نفت کش های سنگین اقیانوس پیما در آن پهلو خواهند گرفت و با افتتاح این اسکله جدید و با تأسیسات مدرن آن موجب خواهد شد نفت ایران با سرعت و سهولت

و هزینه و مدت کمتری بیازارهای جهان عرضه شود. دبر روز بعد از ظهر شاهنشاه آریامهر در میان پرشورترین و بافتخار آمیزترین ابراز احساسات کارگران شریف - مهندسین و کارکنان صنعت نفت اهالی بهبهان و آغاچاری به منطقه نفت خیز آغاچاری نزول اجلال فرمودند و در تفتلی که میلیونها فوت گیلز نفت چون شعله های خروشان میسوخت و فنا میشد بدست مبارکشان آغاز عملیات لوله گذاری شاه لوله گاز را بمنظور استفاده از این منبع ثروت که یکی از آرزوهای دیرینه ملت ایران بود صادر فرمودند.

قریب نیم قرن است که یکی از ثروتهای ملی ما که گاز نفت باشد جاویدگان اهالی خوزستان اجبارآ میسوخت و از آن استفاده ای جز آلودگی و گرمی هوا نصیب ملت ایران نمیکردید.

احداث شاه لوله سراسری گاز که دبر روز عملیات لوله گذاری آن طبق فرمان همایونی آغاز گردید مهمترین و عظیم ترین خط انتقال گاز در دنیا است که در عصر سلطنت پرافتخار شاهنشاه آریامهر در مملکت ما انجام گرفته است. طول شاه لوله گاز ۱۱۰۰ کیلومتر و ۱۰۰ کیلومتر

خطوط جمع آوری گاز و ۹۰ کیلومتر فرعی جهت مصرف داخلی.

قطر لوله ۴۲ تا ۱۴۴ اینچ که از منابع نفتی آغاچاری شروع و به آستارا مرز ایران و شوروی ختم میگردد.

ظرفیت حمل لوله برای تحویل گاز شوروی و مصرف داخلی حداکثر ۱۶ میلیارد متر مکعب در سال است که ۱۰ میلیارد متر مکعب آن طبق موافقت نامه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ که در دوره قبل تصویب مجلسین رسیده است به اتحاد جماهیر شوروی فرستاده خواهد شد و در قبال آن کارخانه ذوب آهن و کارخانه ماشین سازی و مشتقات آن وارد میگردد و ۶ میلیارد متر مکعب بقید گاز که در خط شاه لوله جریان خواهد یافت برای تولید انرژی در صنایع مختلف کشاورزی - کارخانه پتروشیمی و سوخت در شهرها و دهات مسیر خط لوله بمصرف خواهد رسید.

مقدار فولادی که در طرح مصرف خواهد شد در حدود ۵۰۰ هزار تن که یکصد هزار تن لوله های وارداتی از خارج و ۴۰۰ هزار تن لوله در کارخانه لوله سازی اهواز تهیه میگردد.

کلید بودجه نقدی و اعتبار اجرای طرح توسط سازمان برنامه تأمین شده و برنامه اجرای طرح در اوائل سال ۱۹۷۰ خاتمه خواهد یافت و خط انتقال لوله گاز جهت بهره برداری تحویل شرکت ملی گاز خواهد شد.

در اینجلازم است به استحضار برساند که بر جسته ترین اقدامی که تحت رهبری و هدایت شاهنشاه آریامهر دولت خدمتگزار هویدا و شرکت ملی نفت انجام داده است بهره برداری از این ثروت ملی است و موفقیت های مهمی که در چند سال اخیر در زمینه های مختلف چه از نظر عقد قراردادهای نفتی و چه در زمینه ایجاد کارخانه لوله سازی و صنایع پتروشیمی که همواره مورد توجه شاهنشاه آریامهر بوده است و همچنین عقد قرارداد فروش گاز شوروی و استفاده کامل از گاز نفت که نصیب شرکت ملی نفت ایران گردیده است در درجه اول مرهون توجهات خاص و راهنماییهای خردمندانه شاهنشاه آریامهر بوده و در مرحله دوم مرهون فداکاری و از جان گذشتگی کارگران

شریف، کارکنان و مهندسیین ورزیده و کاردان صنعت نفت است که در شرایط بسیار سخت و درجه ۵۰ درجه گرمای خوزستان با عشق شاه و علاقه به پیشرفت مملکت با جدیت و بصیرت کامل این صنعت عظیم ملی را اداره نموده هر روز افتخاری بر افتخارات گذشته خود میافزایند، امید است که با توجهات و رهبری شاهنشاه آریامهر شرکت ملی نفت ایران بتواند با توسعه عملیات خود از این ثروت ملی حد اکثر استفاده بشود و در بر نو بهره برداری بیشتر از این درآمد ملی ایرانی آباد و زندگی مرفه تر که شایسته این ملت کهنسال ویر افتخار است فراهم گردد (انشاءالله) گذشته از طرح های عظیم کشاورزی صنعتی که در خوزستان بکار افتاده است از برکت وجود شاهنشاه آریامهر و علاقه اینکه شخص اول مملکت به عمران و آبادی نقاط مختلف کشور بخصوص استان زرخیز خوزستان دارند امروز طرح های عمرانی - بهداشتی - فرهنگی وسیعی در شهرها و در دورترین روستاهای این استان در دست اجرا و بهره برداری است و با اوامری که شاهنشاه آریامهر برای پیشرفت برنامه های عمرانی بدولت صادر میفرماید و علاقه ای که دولت خدمتگزار حزبی ما به پیشرفت این برنامه ها دارند و نظارت مستقیم و فعالیت شبانه روزی جناب آقای سالور استاد از مخترم خوزستان که با علاقه و ایمان کامل به اصول انقلاب شاه و مردم برای پیش برد برنامه های عمرانی در این استان زرخیز مبذول میفرماید قیافه شهرها و روستاهای این استان روز بروز در تغییر است امروز ما خوزستانها مانند همه ملت ایران از ایننگه این همه مورد توجه و عنایت رهبر خردمند خود هستیم بخود میبالیم و مباهات میکنیم و از خداوند متعال بقاء سلطنت و سلامت ذات اقدس شهرباری و عبادت حضرت شهبانوی نیکوکار و والا حضرت والا تبار رضاییلوی و خاندان جلیل سلطنت را از خداوند متعال خواهیم.

در خاتمه عرضم در این موقع که برنامه عمرانی چهارم در دست تدوین است لازم است توجه دولت و سازمان برنامه را جهت ایجاد سد نادرشاه روی رودخانه مارون

که پروژه آن تهیه و آماده گردیده است و در نتیجه اجرای آن هزاران هکتار زمین مرغوب خوزستان در شهرهای بهمان - رامهرمز - خلف آباد - ماه شهر - شادگان آبیاری و زیر کشت خواهد رفت. و میلیونها درخت خرما را در شادگان از بی آبی تابستان نجات خواهد داد و همچنین اجرای طرح راه اصلی رامشیر - بهمان - بهمان کزرون و بهمان اصفهان از طریق فرمانداری کل که یک کیلومتر و بوی احمدی که بر اثر اجرای آن سه استان خوزستان فارس و اصفهان بهم متصل خواهد شد و طرح های آن جهت اجرا آماده گردیده است و همچنین ایجاد کارخانه سیمان در بهمان که مطالعات آن از نظر وجود منابع اولیه جهت این کارخانه مدتی است از طرف وزارت اقتصاد انجام گرفته است و مردم نیز جهت انجام آن سرمایه گذاری خواهند نمود جلب و تریبی داده شود که پروژه های فوق که در زندگی و اقتصاد خوزستان تأثیر بسزائی خواهد داشت از ابتدای برنامه چهارم مورد اجرا در آید. (احسن - احسن)

رئیس - آقای عجم بفرمائید.

ناصر عجم - بطوریکه استحضار دارند در روز پیش شاهنشاه آریامهر رهبر عالیقدر ملت ایران بفاصله نزدیکی از تبریز فرمائی به خوزستان مجدداً مردم این استان را بزیارت خود افتخار دادند و در مدت دو روز اقامت در این استان زرخیز که در روز کاران باستان با تخت شاهنشاهان ایران و مرکز تمدن و افتخارات وطن ما بوده است به دنبال اقدامات مهم عمرانی و آبادانی چند واحد بزرگ عمرانی و صنعتی دیگر را اجازه کار و بهره برداری و آغاز چند کار بزرگ و بی نظیر را که در آینده مملکت اثرات فوق العاده خواهد داشت اجازه فرمودند.

از جمله این برنامه ها یکی کارخانه لوله سازی اهواز بود که صبح روز یکشنبه گذشته بدست مبارک شاهنشاه افتتاح شد. این کارخانه با قدرت ساختن لوله های قطر ۴۲ اینچ و با ظرفیتی که خواهد توانست چهارصد هزار تن از اصد هزار تن لوله های گاز سراسری را که مورد نیاز است تهیه نماید. آیینان لوله هایی که قادر خواهند بود

گاز فشرده را از کناره های خلیج فارس و از ارتفاعات چند هزار متری زاگرس عبور دهند و علاوه بر تأمین گاز مورد نیاز داخلی تا میزان ده میلیارد متر مکعب گاز به کشور همسایه شمالی ایران اتحاد جماهیر شوروی برسانند و این ثروت خداداد را که تا کنون بدون استفاده میسوخت و به هدر میرفت بصورت سرمایه ای بزرگ و پشتوانه ای قابل توجه برای اجرای برنامه های سازندگی مملکت در کار ذوب آهن در آورد (صحیح است).

عصر روز یکشنبه در بخش خصوصی کارخانه نورد را افتتاح فرمودند. این کارخانه نیز از جمله واحدهای صنعتی مهمی است که قادر خواهد بود از صدور قسمت عمده ای از ارز مملکت جلوگیری نماید (صحیح است).

صبح روز دوشنبه تأسیسات جدید اسکله ماه شهر را که به قسمت دوم پروژه جم معروف است و در مدت بارگیری و سرعت در خود و خروج کشتیها و بالارفتن میزان صادرات نفت که در گذشته ناده هزار تن ظرفیت قبول کشتی را برای صدور نفت تصفیه شده در آبادان داشتیم به شصت هزار تن افزایش داد و بسیاری از مشکلاتی را که از این راه با آن مواجه بودیم از بین برده است (صحیح است).

عصر دوشنبه نیز اجازه شروع نصب لوله های گاز سراسری را صادر فرمودند که همه بر اهمیت اقتصادی آن برای مملکت آگاهیم.

اجرای این برنامه ها و برنامه های نظیر آن که بحمد الله در سایه عنایات خاص شاهنشاه بزرگ روز بروز در گوشه و کنار مملکت صورت میگردند نشانه توجه عمیق شهر بار واقع بین و دوراندیش ایران و ثبات و امنیت کم نظیری است که نه تنها امکان طرح و اجرای آنها را به ما داده است بلکه در مقام و موقعیت کشور ما را در دنیا بصورت کم نظیر و افتخار آمیزی بالا برده است. ثبات اوضاع ایران که امکان اجرای برنامه های عظیم عمرانی و ایجاد واحدهای بزرگ صنعتی و ترفیحات و پیشرفتهای روز افزون را به ما داده است و ایجاد روابط دوستانه با کشورهای بزرگ و کوچک جهان با نظام های سیاسی و اجتماعی متفاوت نیز در سایه اتحاد سیاست مستقل ملی است که رهبر خردمند

ملت ایران مبتکر آن هستند و امروز کشور ما در دنیا بدین درجه از اهمیت و اعتبار رسیده است که ایران بمفهوم واقعی سياحت همزیستی مساومت آمیز را در جهان دنبال میکند (صحیح است)

بنده وظیفه خود میدانم که از این همه توجه و عنایت شاهنشاه آریامهر از صمیم قلب سپاسگزاری و از خدمتگزارانی صدیق چون جناب آقای دکتر اقبال رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل محترم شرکت هلی نفت و جناب آقای صدیقی که در مدتی کمتر از نه ماه ساختمان و نصب کارخانه‌ای عظیم چون لوله سازی و سایر کارخانجات مفید و مؤثر تولیدی را به امر شاهنشاه آریامهر به انجام رسانده اند تشکر و از جناب آقای نخست وزیر نیز استعنا نمائیم از زحمات و توجهات بی شائبه خاصی که جناب آقای انصاری وزیر محترم کشور و همچنین جناب آقای سالو استاندار خوزستان که در اجرای نیات مقدس ملوکانه توجه و دقت خاصی برای پیشرو امور عمرانی این استان زرخیز به کار میبرند قدردانی بعمل آورند (صحیح است).

عریضم را به این رباعی که از مکتوبات قلبی همه مردم ایران بخصوص اهالی شادوست خوزستان است خاتمه میدهم.

تا پیرو راه شاه جم جاه شدیم

از سر بقای ملک آگاه شدیم

باید به فلک فخر و فریاد کنیم

مشمول عنایات شاهنشاه شدیم (احسنت)

رئیس - آقای مهندس عطائی تشریف بیاورید.

**مهندس عطائی** - با تشریف فرمائی شاه بخطه خوزستان باردیگر مردم غرق در اشک شادی شدند چنانکه آریامهر قدم میکذارند نشانه انجام يك برنامه بزرگ و آغاز برنامه دیگری است با تشریف فرمائی پسر پسر شاه شهر شاهراه دریائی نفت ایران بدست مبارک شاهنشاه گذشته شد و ما را از آلودگیهای احتمالی سیاسی غیر ضروری مصون داشت (صحیح است) افتتاح کارخانه لوله سازی کارخانه نورد، آغاز کار شاه لوله گاز جزو مشاهدات

اگر تاجری بفلط اعلام ورشکستگی کند کیفری دارد و من میپرسم برایشان چه گذشته است؟ هیچ باز هم میپرسم گذشت تا کی و آیا هیچ میدانید در هیچ جای دنیا شاید نباید سؤال کنم و باید بگویم همه میدانیم که در دنیای امروز در هیچ مملکتی تحت هیچ رژیمی خیانت به مملکت گذشت ندارد و با فکر نمی کنید اعلام ورشکستگی به غلط يك مملکت خیانت به مملکت و مملکت باشد مسئولین امور باید بدانند که انحراف از راه رسیمی شاه در نظر ملت خیانت است، آن اعجوبه اقتصادی می گفت که باید کاری کرد که مردم از فقر نبردند و بگویند این امر امروز مفهوم انقلاب شاهنشاه را در زندگی بهتر برای همه می دانند من می گویم به این شاه انقلاب باید دادید وسیع تر نگاه کرد، من اگر در رأس يك امر اجرایی بودم دید خود را تا آنجایی کشاندم که نمره این انقلاب در سطح روستاها بصورت يك خانه خوب، و وسائل زندگی مفرح و حتی يك اتومبیل ساخت ایران باشد (احسنت) آقایان: ما میتوانیم اینها را ببینیم چه رسیده نسل جوان و نسل آینده، باز بر میگردم به احساسات مردم خوزستان، فریادشادی مردم خوزستان این است که ماشاء را با ده قلب دوست داریم و در راه مبارزات هدفهای شاهنشاه جهت بشمار رساندن انقلاب با دشمنان شاه و دشمنان انقلاب با صد دست خواهیم جنگید ولی يك افسوس دارند و آنهم این است که فقط يك جان دارند که در راه شاه فدا کنند، دنیا میدانند و ما اقتضای می کنیم که شاهی داریم که در جهت منافع ملت خویش و احقاق حق می تواند شاهین ترازی سیاست بین المللی را از حال تعادل خارج سازد، متشکرم (احسنت).

#### ۴- تصویب صورت جلسه

رئیس - نسبت به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ آقای مسعودی.

مسعودی - اصلاحاتی هست که تقدیم می کنم.

رئیس - اصلاح می شود، آقای معزی.

معزی - اصلاحی هست که تقدیم مقام ریاست می کنم.

رئیس - اصلاح می شود، نظر دیگری نیست؟ اظهاری (نشده) صورت جلسه تصویب می شود.

۴- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشاورزی راجع به تشکیل وزارت منابع طبیعی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - وارد دستور می شویم گزارش شور دوم تشکیل وزارت منابع طبیعی مطرح است قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی  
کمیسیون کشاورزی در جلسه ۱۱ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور آقایان دکتر یگانه و مهندس گل سرخی وزیران مشاور لایحه شماره ۸۰۸۱۳۴۶/۹/۱ دوات راجع به تشکیل وزارت منابع طبیعی را که گزارش شور اول آن بشماره ۶۳ چاپ گردیده برای شور دوم مطرح نمود و مورد رسیدگی قرارداد و با توجه به پیشنهادهای واصله گزارش شور اول را با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

قانون تشکیل وزارت منابع طبیعی

**ماده ۱۹** - بمنظور حفظ و حمایت و اصلاح و فراهم آوردن موجبات بهره برداری از خاکهای کشور و همچنین حفظ و حمایت و توسعه و تکثیر بهره برداری از سایر منابع طبیعی ( جنگلها، مراتع، حیوانات وحشی و آبیان دریاها و همچنین آبیان آبهای داخلی) وزارت منابع طبیعی تشکیل میگردد.

**تبصره** - بهره برداری تجاری از آبیان دریاها و آبهای داخلی (باستثناء رودخانهها) بوسیله اشخاص حقیقی یا حقوقی (باستثناء مؤسسات دولتی) موکول به اجازه وزارت منابع طبیعی است و طبق آئیننامه ای خواهد بود که از طرف وزارت مزبور تهیه و بتصویب هیئت دولت خواهد رسید.

**ماده ۲۰** - از تاریخ تصویب این قانون سازمان جنگلبانی ایران و مؤسسات تابع آن با دارائی و بودجه و کارکنان مربوط بسوزارت منابع طبیعی منتقل میگردد. شرکت

سهامی شیلات ایران و همچنین شرکت بهره برداری و صنایع چوب کیلان وابسته وزارت مزبور خواهد بود و کلیه سهام دولت در شرکتهای نامبرده بوزارت منابع طبیعی واگذار میشود و وزیر منابع طبیعی نماینده صاحب سهم شرکتهای مزبور خواهد بود.

**تبصره -** بدولت اجازه داده میشود در صورت لزوم در وظایف و مقررات و اساسنامه سازمان و شرکتهای مذکور در ماده ۲ تجدید نظر نموده و پس از تصویب کمیسیون های دارائی و امور استخدام و سازمان های اداری مجلسین بمورد اجراء بگذارد.

**ماده ۳ -** وظایف و اختیارات وزارت و وزیر دارائی مذکور در قانون شرکت سهامی شیلات ایران مصوب خردادماه ۱۳۳۹ و وظایف و اختیارات وزارت و وزیر کشاورزی مذکور در قانون ملی شدن جنگلها و مراتع مصوب دیماه ۱۳۴۱ و قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب مرداد ماه ۱۳۴۶ و قانون اراضی مستعدته ساحلی مصوب مردادماه ۱۳۴۶ و سایر قوانین مربوط به منابع مذکور در ماده ۱ و همچنین وظایف و اختیارات وزارت و وزیر کشاورزی مذکور در قانون شکار و صید با رعایت مقررات مندرج در آن قانون و همچنین کلیه وظایف و اختیارات سازمان جنگلدانی و مراتع ایران و رئیس آن سازمان مذکور در قانون ملی شدن جنگلها و مراتع مصوب دیماه ۱۳۴۱ و قانون حفاظت و بهره برداری جنگلها و مراتع مصوب مرداد ماه ۱۳۴۶ بوزارت و وزیر منابع طبیعی واگذار میشود.

**تبصره -** مهلت مذکور در مواد ۸ و ۹ قانون اراضی مستعدته ساحلی تا ۶ ماه پس از تصویب این قانون تمدید میگردد.

**ماده ۴ -** وزارت منابع طبیعی مکلف است برای نیل به هدفهای مندرج در این قانون سازمان لازم را براساس تبصره (۳) ماده (۸) لایحه قانونی استخدام کشوری تهیه و بموقع اجراء گذارد.

**ماده ۵ -** دولت مجاز است سازمانهای دیگری را

که در سایر تشکیلات دولت وجود دارد و وظایف آنها با وظایف وزارت منابع طبیعی مربوط میشود پس از تصویب کمیسیون های استخدام و دارائی مجلسین با بودجه و دارائی و کارکنان مربوط بوزارت منابع طبیعی منتقل نماید.

**تبصره -** شرکت شیلات جنوب کماسان طبق مقررات خاص خود عمل خواهد نمود.

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس اسدی سمیع گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۱ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور آقای مهندس گلرخی وزیر مشاور و آقای قوام صدی معاون وزارت دارائی لایحه مربوط به تشکیل وزارت منابع طبیعی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون کشاورزی را در اینمورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

گزارش از کمیسیون امور استخدام بمجلس شورای ملی کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۱ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور آقای مهندس گلرخی وزیر مشاور لایحه مربوط به تشکیل وزارت منابع طبیعی را برای شور دوم مطرح نمود و مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون کشاورزی را در اینمورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - محمد دبیم رئیس - ماده اول مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

**ماده ۱ -** بمنظور حفظ و حمایت و اصلاح و فراهم آوردن موجبات بهره برداری از خاکهای کشور و همچنین حفظ و حمایت و توسعه و تکثیر و بهره برداری از سایر منابع طبیعی (جنگلها - مراتع - حیوانات وحشی و آبزیان دریاها و همچنین آبزیان آبهای داخلی) وزارت منابع طبیعی تشکیل میگردد.

**تبصره -** بهره برداری تجاری از آبزیان دریاها و آبهای داخلی (باستثناء رودخانهها) بوسیله اشخاص حقیقی یا حقوقی (باستثناء مؤسسات دولتی) موکول به اجازه وزارت منابع طبیعی است و طبق آئیننامه ای خواهد بود که از طرف وزارت مزبور تهیه و بتصویب هیئت دولت خواهد رسید.

**رئیس -** درماده اول نظری نیست؟ آقای آموزگار بفرمائید.

**آموزگار -** درشور اول نسبت به تبصره ماده اول

غرضی بعرض همکاران محترم رساندم و پیشنهادی هم تقدیم شد و تسهیلاتی برای ساحل نشینان از لحاظ مقرراتی که در قانون صید و شکار آمده بود بعرضتان رساندم و تقاضا گردید که اجازه داده شود مردمی که در سواحل و بنادر و جزایر خلیج فارس و بحر عمان زندگی میکنند برای مصرف محلی و شخصیشان بدون داشتن پروانه بتوانند از دریا صید کنند و به این ترتیب زندگی کنند در کمیسیون جناب آقای وزیر مشاور و جناب آقای دکتر بگانه فرمودند که نظر تأمین است زیرا در تبصره گفته شده است بهره برداری تجاری و مصرف محلی و شخصی، تجارتی نیست، بنده با

تذکر این مطلب که بهر حال فروش يك دانسه ماهی هم ممکن است يك وقت تجارتی تلقی شود و طبق قانون تجارت معاملات و با آمدن این تبصره احتمال آن هست که آن اجازه ای که در قانون صید و شکار داده شده بی اثر باشد این است که بنده مجدداً این مطلب را در اینجا مطرح میکنم چنانچه نمایندگان دولت راجع به این موضوع و مطلبی که خودشان در کمیسیون گفتند تأیید میکنند و مشکلی برای مردم ساحل نشین بوجود نمیآید این نظر بهتر است که در صورت جلسه هم قید و منعکس بشود.

**رئیس -** آقای مهندس گلرخی بفرمائید.

**مهندس گلرخی (وزیر مشاور) -** همانطور که در جلسات کمیسیون و در شور اول به عرض نمایندگان محترم رسید دولت علاوه بر اینکه در نظر ندارد کوچکترین سبغی برای ساحل نشینان خلیج بوجود بیاورد بلکه

کمال کوشش را بعمل خواهد آورد که وسایل زندگی آنها رافراهم کند، برای اطمینان جناب آقای آموزگار بنده عرض میکنم گذشته از اینکه ذکر بهره برداری تجاری عملاً این قانون را شامل حال ساحل نشینان نخواهد کرد بلکه از طرف دیگر همین تبصره اجرای این دستور را موکول به آئین نامه و ضوابطی کرده که به تصویب هیئت دولت خواهد رسید و مسلماً در این ضوابط نظر جنابعالی

صدرصد تأمین خواهد شد و ساحل نشینان جنوب مستثنی خواهند شد.

**رئیس -** آقای دکتر کیان بفرمائید.

**دکتر کیان -** در تبصره ماده یک گفته شده است "بهره برداری تجاری از آبزیان دریاها و آبهای داخلی (به استثنای رودخانهها) بوسیله اشخاص حقیقی یا حقوقی (به استثنای مؤسسات دولتی) موکول به اجازه وزارت منابع طبیعی است."

در صورتیکه مؤسسه دولتی يك کلمه اعم است و مثلاً مؤسسه قند و شکر هم يك مؤسسه دولتی است، این است که بنده پیشنهاد حذف قسمت داخل پرانتز دوم این تبصره را دارم هر مؤسسه دولتی که بخواهد استفاده کند آن هم مثل سایر مؤسسات اجازه بگیرد تذکر بدهند این دلیل ندارد که قانونی را اعم بکنید و فردا باعث زحمت شود (صحیح است).

**رئیس -** آقای یزیشکیور بفرمائید.

**یزیشکیور -** مطلبی را که بنده میخواستم عرض کنم همین مطلبی بود که آقای دکتر کیان فرمودند، اگر يك مؤسسه خاصی در نظر هست باید نوشته شود.

**رئیس -** پیشنهاد حذف بفرمائید چون در شور دوم پیشنهاد حذف میشود، نظر دیگری درماده اول نیست؟

آقای مهندس اسدی سمیع بفرمائید.

**مهندس اسدی سمیع (مخبر کمیسیون کشاورزی) -** راجع به اینکه مؤسسات دولتی مستثنی بشوند یا نشوند در کمیسیون خیلی بحث شد و بالاخره در دو کمیسیون که این لایحه بتصویب رسید اینطور تصمیم گرفته شد که

سهامی شیلات ایران و همچنین شرکت بهره برداری و صنایع چوب کیلان وابسته وزارت مزبور خواهد بود و کلیه سهام دولت در شرکتهای نامبرده بوزارت منابع طبیعی واگذار میشود و وزیر منابع طبیعی نماینده صاحب سهم شرکتهای مزبور خواهد بود.

**تبصره** - بدولت اجازه داده میشود در صورت لزوم در وظایف و مقررات و اساسنامه سازمان و شرکتهای مذکور در ماده ۲ تجدید نظر نموده و پس از تصویب کمیسیون هیئت داری و امور استخدام و سازمان های عالی مجلسین بمورد اجراء بگذارد.

**ماده ۳** - وظایف و اختیارات وزارت و وزیر داری مذکور در قانون شرکت سهامی شیلات ایران مصوب خردادماه ۱۳۳۹ و وظایف و اختیارات وزارت و وزیر کشاورزی مذکور در قانون ملی شدن جنگلها و مراتع مصوب دیماه ۱۳۴۱ و قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب مردادماه ۱۳۴۶ و قانون اراضی مستعد ساحلی مصوب مردادماه ۱۳۴۶ و سایر قوانین مربوط به منابع مذکور در ماده ۱ و همچنین وظایف و اختیارات وزارت و وزیر کشاورزی مذکور در قانون شکار و صید با رعایت مقررات مندرج در آن قانون و همچنین کلیه وظایف و اختیارات سازمان جنگلهای و مراتع ایران و رئیس آن سازمان مذکور در قانون ملی شدن جنگلها و مراتع مصوب دیماه ۱۳۴۱ و قانون حفاظت و بهره برداری جنگلها و مراتع مصوب مردادماه ۱۳۴۶ بوزارت وزیر منابع طبیعی واگذار میشود.

**تبصره** - مهلت مذکور در مواد ۱ و ۸ قانون اراضی مستعد ساحلی تا ۶ ماه پس از تصویب این قانون تمدید میگردد.

**ماده ۴** - وزارت منابع طبیعی مکلف است برای نیل به هدفهای مندرج در این قانون سازمان لازم را براساس نصرة (۳) ماده (۸) لایحه قانونی استخدام کشوری تهیه و بموقع اجراء گذارد.

**ماده ۵** - دولت مجاز است سازمانهای دیگری را

که در سایر تشکیلات دولت وجود دارد و وظایف آنها با وظایف وزارت منابع طبیعی مربوط میشود پس از تصویب کمیسیونهای استخدام و داری و مجلسین با بودجه و داری و کارکنان مربوط بوزارت منابع طبیعی منتقل نماید.

**تبصره** - شرکت شیلات جنوب کماکان طبق مقررات خاص خود عمل خواهد نمود.

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس اسدی سميع گزارش از کمیسیون داری بمجلس شورای ملی

کمیسیون داری در جلسه ۱۱ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور آقای مهندس گلرخی وزیر مشاور و آقای نوام صدی معاون وزارت داری لایحه مربوط به تشکیل وزارت منابع طبیعی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون کشاورزی را در اینمورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون داری - دکتر رفیعی گزارش از کمیسیون امور استخدام بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۱ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور آقای مهندس گلرخی وزیر مشاور لایحه مربوط به تشکیل وزارت منابع طبیعی را برای شور دوم مطرح نمود و مورد رسیدگی قرارداد گزارش کمیسیون کشاورزی را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - محمد دهبم رئیس - ماده اول مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

**ماده ۱** - بمنظور حفظ و حمایت و اصلاح و فرام آوردن موجبات بهره برداری از خاکهای کشور و همچنین حفظ و حمایت و توسعه و تکثیر و بهره برداری از سایر منابع طبیعی (جنگلها - مراتع - حیوانات وحشی و آبزیان دریاها و همچنین آبهای داخلی) وزارت منابع طبیعی تشکیل میگردد.

**تبصره** - بهره برداری تجاری از آبزیان دریاها و آبهای داخلی (باستثناء رودخانهها) بوسیله اشخاص حقیقی یا حقوقی (باستثناء مؤسسات دولتی) موکول به اجازه وزارت منابع طبیعی است و طبق آئیننامه ای خواهد بود که از طرف وزارت مزبور تهیه و بتصویب هیئت دولت خواهد رسید.

رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ آقای آموزگار فرمائید.

**آموزگار** - در شور اول نسبت به تبصره ماده اول عریضی بعرض همکاران محترم رساندم و پیشنهاداتی هم تقدیم شد و تسهیلاتی برای ساحل نشینان از لحاظ مقرراتی که در قانون صید و شکار آمده بود بعرضتان رساندم و تقاضا کردید که اجازه داده شود مردمی که در سواحل و بنادر و جزایر خلیج فارس و بحر عمان زندگی میکنند برای مصرف محلی و شخصیشان بدون داشتن پروانه بتوانند از دریا صید کنند و به این ترتیب زندگی کنند در کمیسیون جناب آقای وزیر مشاور و جناب آقای دکتر یگانه فرمودند که نظر تأمین است زیرا در تبصره گفته شده است بهره برداری تجاری بمصرف محلی و شخصی، تجاری نیست، بنده با تذکر این مطلب که بهره برداری در حال فروش يك دانته ماهی هم ممکن است يك وقت تجاری تلقی شود و طبق قانون تجارت معاملات و با آمدن این تبصره احتمال آن هست که آن اجازه ای که در قانون صید و شکار داده شده بی اثر باشد این است که بنده مجدداً این مطلب را در اینجا مطرح میکنم چنانچه نمایندگان دولت زاجع به این موضوع و مطلبی که خودشان در کمیسیون گفتند تأیید میکنند و مشکلی برای مردم ساحل نشین بوجود نمی آید این نظر بهتر است که در صورت جلسه هم قید و منعکس شود.

رئیس - آقای مهندس گلرخی فرمائید.

مهندس گلرخی (وزیر مشاور) - همانطور که در جلسات کمیسیون و در شور اول به عرض نمایندگان محترم رسید دولت علاوه بر این که در نظر ندارد کوچکترین تسهیلاتی برای ساحل نشینان خلیج بوجود بیاورد بلکه

کمال کوشش را بعمل خواهد آورد که وسایل زندگی آنها را فراهم کند، برای اطمینان جناب آقای آموزگار بنده عرض میکنم گذشته از اینکه ذکر بهره برداری تجاری عملاً این قانون را شامل حال ساحل نشینان نخواهد کرد بلکه از طرف دیگر همین تبصره اجرای این دستور را موکول به آئین نامه و ضوابطی کرده که به تصویب هیئت دولت خواهد رسید و مسلماً در این ضوابط نظر جناب عالی صد درصد تأمین خواهد شد و ساختن نشینان جنوب مستثنی خواهند شد.

رئیس - آقای دکتر کیان فرمائید.

دکتر کیان - در تبصره ماده يك گفته شده است بهره برداری تجاری از آبزیان دریاها و آبهای داخلی (به استثنای رودخانهها) بوسیله اشخاص حقیقی یا حقوقی (به استثنای مؤسسات دولتی) موکول به اجازه وزارت منابع طبیعی است.

در صورتیکه مؤسسه دولتی يك کلمه اعم است و مثلاً مؤسسه قند و شکر هم يك مؤسسه دولتی است، این است که بنده پیشنهاد حذف قسمت داخل پرانتز دوم این تبصره را دارم هر مؤسسه دولتی که بخواهد استفاده کند آن هم مثل سایر مؤسسات اجازه بگیرد تذکر بدهند این دلیل ندارد که قانونی را اعم بکنید و فردا باعث زحمت شود (صحیح است).

رئیس - آقای یزیشکیور فرمائید.

یزیشکیور - مطلبی را که بنده میخواستم عرض کنم همین مطلبی بود که آقای دکتر کیان فرمودند، اگر يك مؤسسه خاصی در نظر هست باید نوشته شود.

رئیس - پیشنهاد حذف فرمائید چون در شور دوم پیشنهاد حذف میشود، نظر دیگری در ماده اول نیست؟ آقای مهندس اسدی سميع فرمائید.

مهندس اسدی سميع (مخبر کمیسیون کشاورزی) راجع به اینکه مؤسسات دولتی مستثنی شوند یا نشوند در کمیسیون خیلی بحث شد و بالاخره در دو کمیسیون که این لایحه بتصویب رسید اینطور تصمیم گرفته شد که

جمله (باستثنای مؤسسات دولتی) باشند و این بآن دلیل است که فکر نمیکنم نباید يك مؤسسه دولتی از يك مؤسسه دولتی دیگر اجازه بگیرد و اینها مسائلی است که در داخل دولت خودشان حل خواهند کرد باین ترتیب در کمیسیون تصمیم گرفته شد که مؤسسات دولتی مستثنی باشد.

**دکتر صدر** - چرا نباید کسب اجازه بکنند.

**رئیس** - آقای مهندس گلرخی بفرمائید.

**مهندس گلرخی** (وزیر مشاور) - در شرایط خاصی بعضی از مؤسسات دولتی هستند که بر طبق بعضی ضوابط و قواعد يك کارهایی را شروع کرده اند (یک نفر از نمایندگان - ممکن است اسم ببرد؟) مثل شرکت سهامی شیلات ایران که در شمال کار میکند یا مثل شرکت شیلات جنوب که در جنوب کار میکند یا مثلا سازمان شکاربانی که در يك قسمت از آبهای داخلی مشغول توسعه و پرورش ماهی هستند اینها با يك ضوابطی در مقیاسهای کوچک و بزرگ مشغول انجام وظیفه هستند و دولت فکر میکرد که این مؤسسات با این شرایطی که کار میکنند مضیقه ای برایشان ایجاد نشود و بتوانند بکارشان ادامه بدهند بنا بر این استدعا شد که باستثنای مؤسسات دولتی در بصره ذکر بشود.

(یک نفر از نمایندگان - اجازه بفرمائید بنده مخالفم)

**رئیس** - پیشنهاد حذف مخالف و موافق ندارد طبق آئین نامه اول رأی میگیریم بماده اول و بصره اش بدون این پراکنش دوم جمله (باستثنای مؤسسات دولتی) البته بعد نسبت به همین قسمت هم جدا رأی میگیریم و سپس نسبت به مجموعش رأی خواهیم گرفت بنابراین الآن رأی میگیریم بماده اول و بصره با حذف پراکنش دوم یعنی جمله (باستثنای مؤسسات دولتی) خانمها و آقایانی که موافقت خواهش می کنند قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. حالا رأی میگیریم به جمله ای که در پراکنش دوم نوشته شده است یعنی با اضافه کردن (به استثنای مؤسسات دولتی) خانمها و آقایانیکه موافقت که آن اضافه بشود و حذف نشود

قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. حالا رأی میگیریم بیک ماده بصورتیکه در خود گزارش کمیسیون هست خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

**ماده ۳** - از تاریخ تصویب این قانون سازمان جنگلبانی ایران و مؤسسات تابع آن با دارائی و بودجه و کارکنان مربوط بوزارت منابع طبیعی منتقل میگردد. شرکت سهامی شیلات ایران و همچنین شرکت بهره برداری و صنایع چوب گیلان وابسته بوزارت مزبور خواهد بود و کلیه سهام دولت در شرکتها نام برده بوزارت منابع طبیعی واگذار میشود و وزیر منابع طبیعی نماینده صاحب سهم شرکتها مزبور خواهد بود.

**تبصره** - بدولت اجازه داده میشود در صورت لزوم در وظایف و مقررات و اساسنامه سازمان و شرکتها مذکور در ماده ۲ تجدید نظر نموده و پس از تصویب کمیسیونهای دارائی و امور استخدام و سازمانهای اداری مجلسین بمورد اجراء بگذارد.

**رئیس** - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده دوم رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده سوم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

**ماده ۳** - وظایف و اختیارات وزارت و وزیر دارائی مذکور در قانون شرکت سهامی شیلات ایران مصوب خرداد ماه ۱۳۳۹ و وظایف و اختیارات وزارت و وزیر کشاورزی مذکور در قانون ملی شدن جنگلها و مراتع مصوب دیماه ۱۳۴۱ و قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب مردادماه ۱۳۴۶ و قانون اراضی

**تبصره** - شرکت شیلات جنوب که امکان طبق مقررات خاص خود عمل خواهد نمود.

**رئیس** - در ماده ۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۵ خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد.

**پزشکپور** - بنده اجازه خواستم این همه روی میز میزنم.

**دکتر صدر** - بلند گو که نداریم.

**رئیس** - متأسفانه قدری دیر بود چون بعد از اعلام رأی بود کلیات آخر لایحه مطرح است آقای مهندس صائبی تشریف بیاورید.

**مهندس صائبی** - با اجازه مقام ریاست و نمایندگان محترم.

لایحه ای که امروز با امعان نظر کامل نمایندگان بتصویب رسید تشکیل وزارت منابع طبیعی بعقیده اینجناب که قطعاً مورد تأیید همکاران محترم میباشد یکی از لواحق مهم بوده و شکی نیست که تشکیل وزارت منابع طبیعی با سازمان مجهز خواهد توانست در حفظ و حمایت منابع طبیعی توفیق کامل حاصل نماید (صحیح است).

این جانب لازم دیدم از نظر سوابقی که دارم در مورد یکی از مهمترین سرمایه ملی و خداداد کشور یعنی جنگلهای ایران بطور مختصر مطالبی در اهمیت آن به استحضار نمایندگان محترم برسانم تا بیشتر وظیفه سنگینی که بعهده این وزارتخانه محول شده تذکر داده باشم.

تأثیر وجودی جنگل در عالم بشریت بقدری محسوس است که هر کس مختصر آگاهی به تحولات ظاهری روی زمین داشته باشد وقتی بمنطق خشک و سوزان و غیرمسکون برخورد میکند خود بخود متوجه میشود که وضع اسفناک امروزی آن منطقه نتیجه مستقیم از دست دادن این عامل خیر و برکت و عمران و آبادانی یعنی جنگل است تا آنجائی که شاتوبریان نویسنده و دانشمند مشهور فرانسوی میگوید جنگلها

متحدنه ساحلی مصوب مردادماه ۱۳۴۶ و سایر قوانین مربوط بمنابع مذکور در ماده ۱ و همچنین وظایف و اختیارات وزارت و وزیر کشاورزی مذکور در قانون شکار بصید با رعایت مقررات مندرج در آن قانون و همچنین کلیه وظایف و اختیارات سازمان جنگلبانی و مراتع ایران بر رئیس آن سازمان مذکور در قانون ملی شدن جنگلها و مراتع مصوب دیماه ۱۳۴۱ و قانون حفاظت و بهره برداری جنگلها و مراتع مصوب مردادماه ۱۳۴۶ بوزارت و وزیر منابع طبیعی واگذار میشود.

**تبصره** - مهلت مذکور در مواد ۱ و ۸ قانون اراضی مستعدنه ساحلی تا ۶ ماه پس از تصویب این قانون تمدید میگردد.

**رئیس** - در ماده سوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده سوم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده چهارم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

**ماده ۴** - وزارت منابع طبیعی مکلف است برای نیل به هدفهای مندرج در این قانون سازمان لازم را بر اساس بنده (۳) ماده (۸) لایحه قانونی استخدام کشوری تهیه و موقع اجرا بگذارد.

**رئیس** - در ماده چهارم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده چهارم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

**ماده ۵** - دولت مجاز است سازمانهای دیگری را که در سایر تشکیلات دولت وجود دارد و وظایف آنها با وظایف وزارت منابع طبیعی مربوط میشود پس از تصویب کمیسیونهای استخدام و دارائی مجلسین با بودجه و دارائی و کارکنان مربوط بوزارت منابع طبیعی منتقل نماید.

قبل از انسان و بیابانها پس از آن بوجود آمدند.

امروز بازرسیها و آزمایشهای علمی و وسیعی که درباره ارزش اقتصادی چوب و اهمیت و فوائد جنگل بعمل آمده مسلم گردیده است که چوب یعنی این مهم‌ترین ماده اصلی و فراورده جنگل نقش بسیار مؤثری در تمام شئون زندگی اجتماعی و اقتصادی و بهداشتی انسانی بازی می‌کند تا آنجائیکه دانشگاه سیرا کوس آمریکا شعار خود را نابودی جنگل نابودی تمدن قرار داده است (صحیح است) از میز و صندلی و کمد و در و پنجره و سقف و کف اطافها و بدنه کشتی‌ها و هواپیما و انواع انومبیل‌ها و واگونها و قطار مسافربری و کالسکه گرفته تا لاستیک و مواد رزینی و انواع پارچه‌های کونا کون و نایلون مانند کراوات و شال کردن و پرده و رومیزی و همچنین کاغذ و کتیب و روزنامه و مجلات از خوراکیها مانند سرکه و الکل صنعتی و قند و بعضی از دواهایی که در طب مصرف میشود و بالاخره مصنوعات که از کارخانجات کبریت‌سازی و قیبرسازی و نخته‌سه‌لانی و روکش‌سازی و چوبهای فشرده بدست می‌آید و هزاران محصول دیگر که از قسمت‌های مختلف درخت با فلفل و انفعالات شیمیائی و صنعتی بدست می‌آید.

گذشته از این همه فوائد بی‌شمار مجموعه درختها که جنگل را تشکیل میدهند اثرات گرانها و مؤثری در بهداشت عمومی از نظر بهبود آب و هوا و تعدیل درجات حرارت در فصول مختلف، ازدیاد آب‌های زیر زمینی و نگهداری رطوبت و حفظ خاکهای زراعتی و جلوگیری از فرسایش خاک و حرکت ریگهای روان که گاهی سلامتی و آرامش ساکنان قراء و شهرهای بزرگ را برهم زده و مزارع سرسبزی را در زیر خود مدفون میکند و همچنین جلوگیری از سیل‌های خانمان بر انداز و بالاخره از نقطه نظر زیبایی و ایجاد گردشگاههای عمومی و همچنین استفاده نظامی و سوق الحیثی دارند که اهمیت و ارزش این ثروت ملی را میرساند.

خوشبختانه کشور عزیز ما از این ثروت ملی خداداد بی بهره نبوده که علاوه از نقاط دیگر در شمال کشور در حدود ۳۴۰۰۰۰۰ هکتار جنگل وجود دارد که در حدود

۸۰۰۰۰۰ هکتار آن دست نخورده و درجه اول است و ارزش چوب موجود در جنگلهای شمالی کشور که از دهستان کلیدای در شهرستان بجنورد شروع شده و تا شهر آستارا دنباله دارد و تمام دامنه‌های شمالی البرز را پوشانیده است در حدود شصت میلیارد ریال تخمین زده میشود با توجه این رقم بخوبی ارزش حیاتی این طلای سبز و سرمایه زرخیز ملی کشور نشان داده میشود.

در نقاط دیگر کشور جنگلهائی وجود دارد از قبیل جنگلهای بلوط غرب جنگلهای کوهستانی آهکی خشک شمال خاوری ایران - جنگلهای پسته - جنگلهای گرمسیری و کویری که با مقایسه با جنگلهای گرانبه‌سای شمالی ارزش اقتصادی زیادی نداشته و بر اثر زغالگیری و قطع بی‌رویه و چرای دام اکثراً تنگ و کم درخت میباشند ولی از نظر حفظ خاک و بهبود آب و هوا و تعدیل درجه حرارت اهمیت شایان توجهی دارند که باید در حفظ و توسعه آنها اقدام نمود عواملی که در تخریب جنگلهای ایران مؤثر بوده عبارتند از چرای دام و ایجاد مراتع که با از بین بردن درختان جنگلی این امر انجام میشود و امروزه هم سراسر جنگلهای ایران چراگاه دام‌شمرده میشود که باید بتدریج همانطور بیکه آقای وزیر منابع طبیعی متذکر شدند دامها بمرزعه برده شوند.

دیگر از عوامل مهم تخریب جنگل زغالگیری بوده است این نکته را باید یاد آورد که مصرف زغال در ممالک مرفقی برای مصارف صنعتی است و بعنوان سوخت موردی ندارد ولی در کشور ما بعنوان سوخت مصرف میشود خوشبختانه چندین سال است که سازمان جنگلبانی و وزارت کشاورزی با همکاری شرکت ملی نفت ایران با برنامه وسیعی نفت را بتدریج جانشین زغال مینمایند و البته نتیجه با مصرف نفت روز بروز از مصرف زغال چوب کاسته میشود.

در اینجا باید از تشریح مسأله و همکاری مقامات شرکت ملی نفت ایران سیاست‌گذاری نمود قطع بی‌رویه و برخلاف اصول فنی یکی دیگر از موارد نابودی و انهدام جنگلهای کشور بوده است (صحیح است).

پس از شهر یور ۱۳۲۰ علت نبودن سازمان مجهزی جنگلهای کشور مورد دستبرد و تخریب قرار گرفت و در اینجا برای استحضار نمایندگان محترم و ملت ایران بدرج در تاریخ باید یاد آور شود که شاهنشاه آریامهر که بکلیه امور کشور از آغاز سلطنت بصیرت تام داشته و بر نامه‌های وسیعی برای ترقی و اعتلای مملکت پی‌ریزی فرموده‌اند از نابودی جنگلهای اظهار نگرانی فرموده و همیشه اوامر مؤکدی برای حفظ و حراست این سرمایه ملی صادر می‌فرمودند، و در مهر ماه ۱۳۳۵ فرمان همایونی در مورد حفظ و حراست جنگلهای بدین شرح شرف صدور یافت:

«نظر به اهمیتی که حفظ و ازدیاد جنگل در اقتصاد عمومی کشور و بهبود حال زارعین و بالابردن میزان تولید کشاورزی و تثبیت آب رودخانه‌ها و تأمین صنایع چوب دار و موجب این دستخط علاقمندی فوق‌العاده خودمان را بحفظ و ازدیاد این منبع مهم ثروت ملی ایران داشته و بتعموم افراد ملت و مسئولین امور می‌خواهیم که در اجرای این منظور نهایت کوشش را بعمل آورند.

دولت موظف است در اجرای این فرمان کلیه اقدامات لازم را برای نگهداری و ازدیاد سطح جنگلهای کشور عمل آورد و طرحها و آئیننامه‌های لازم را تهیه نماید تاریخ نهم مهر ماه ۱۳۳۵»

تزدیدی نیست که اقدامات قابل توجهی در سالهای اخیر برای حمایت جنگلهای و تهیه طرحهای جنگلداری و جنگل کاری بعمل آمده و برای اولین بار در سال ۱۳۳۷ طرحهای جنگلداری برای اجرای روشهای علمی و فنی بهره‌برداري از جنگلهای شمال تنظیم گردیده است ولی این اقدامات کافی نظر نمی‌رسد.

شاهنشاه آریامهر در کتاب انقلاب سفید در قسمت اصل دوم انقلاب اصل ملی کردن جنگلهای و مراتع کشور فرموده‌اند:

«ولی با تمام این اقداماتی که صورت می‌گرفت اشکال اصلی بحال خود باقی بود و آن وجود مالکیت‌های خصوصی بر جنگلهای بود که مانع جلوگیری از انهدام منظم این

جنگلهای میشد زیرا این مالکین بمنظور استفاده بیشتر و بی‌درد سر تر بجای اینکه طبق اصول و محاسبات علمی دست بقطع درختان بزنند قسمتهائی از جنگل را که نزدیکتر بجاده بود می‌سوزانند و بباد رختهای آنرا می‌افشانند و سپس آنرا بحال خود رها می‌کنند و بسراغ نواحی بعد از آن میرفتند. شاهنشاه آریامهر اضافه فرموده‌اند:

«بدینجهت بود که در سال ۱۳۴۱ همزمان با تنظیم و اجرای طرحهای اساسی اصلاحات ارضی تصمیم گرفتیم یکبار برای همیشه بدین وضع ناهنجار که حاصل آن نابودی تدریجی معادن طلای سبز ایران بود خاتمه دهیم زیرا این وضعی بود که بر اساسی بکلی غیر عادلانه و نامشروع بوجود آمده بود انقلاب اجتماعی ما بر این اصل متکی بود که هر کس خود در مقابل کاری که میکند از تلاش و کوشش خویش بهره‌بردار و ولی در ایجاد جنگل هیچ زحمتی نکشیده است تا حق چنین بهره‌بردار داشته باشد» رهبر خردمند ایران با اندیشه‌های تابناک خویش و اعلام ملی کردن جنگلهای و مراتع کشور که ملت ایران با علاقمندی کامل به آن صحه گذاشت جنگلهای و مراتع کشور را ملی اعلام فرمودند و این ثروت خدادادی را بمالکیت عمومی و ملی در آوردند.

همه ما در مقابل عظمت افکار بلند چنین رهبری عادل و توانا که همیشه در حفظ سرمایه‌های ملی و رفاه و آسایش مردم شاهدوست ایران و اعتلای نام کشور بوده و میباشد و شب و روز خود را وقف خدمت و آسایش مردم می‌فرمایند سر تعظیم فرود می‌آوریم و از خدای بزرگ سلامتی و سعادت رهبر خردمند و دوام و بقای سلطنتش را مسئلت داریم (احسن).

موضوعی که باید یاد آور شد از نظر اهمیتی که حمایت منابع طبیعی دارد بنا بر فرمان همایونی چندی قبل انجمنی بنام انجمن حمایت منابع طبیعی تحت ریاست عالی شاهنشاه آریامهر و ریاست ریاست عالی و الاحضرت و الانبار شاهپور عبدالرضا پهلوی از افراد بصیر و مطلع تشکیل شده است که تا کنون قدمهای مؤثری در این راه برداشته و با تشکیل وزارت منابع طبیعی این وزارتخانه خواهد

توانست با همکاری انجمن مزبور روز بروز خدمات بیشتر و مؤثرتری انجام دهد (انشاءالله)

بعقیده این جانب برای حفظ و حمایت و بهره برداری از منابع طبیعی که این جانب بعلمت کمی وقت فقط بذکر اهمیت یکی از آنها بنام طلای سبز مبادرت نمودم تأسیس تشکیلات منظم و کافی ضروری است و در این بار شاهنشاه آریساهر مانند کلیه امور مملکتی خطوط اصلی را ترسیم فرموده و در این مورد در کتاب انقلاب سفید مرقوم فرموده اند: «انتظار من این است که بمحض آنکه امکانات فنی اجازه دهد و مخصوصاً کادر متخصص لازم فراهم گردد تا آنجا که حقیقتاً قدرت بشر و امکانات طبیعی و مناسفانه فرسایش زمین که عامل منفی مهمی در این مورد است اجازه دهد چه از لحاظ اصلاح وضع جنگلهای طبیعی موجود و چه از راه ایجاد جنگلهای مصنوعی بقدری پیشرفت حاصل شود که دوباره جنگلهای مملکت ما کاملاً احیاء شود و رونق و خرمی گذشته از این باب بر زمین مایباز گردد» با توجه باو امر ملوکانه تشکیل وزارت منابع طبیعی اولین قدمی میباشد که دولت حزبی جناب آقای هویدا در اجرای فرمان همایونی برداشته است. ضمناً توجه دولت را باین موضوع معطوف میدارد که برای بهره برداری از جنگل که خود مستلزم ایجاد راه، تأسیس کارخانجات چوب بری و سایر کارخانجات مربوط بصنایع چوب میباشد سرمایه کافی و قابل توجه لازم است مخصوصاً که صنایع چوب در کشور ما با توجه به پیشرفت صنایع در رشته های دیگر پیشرفتی نکرده است امیدوارم که آقای وزیر منابع طبیعی با فعالیتی که در ایشان سراغ دارم و بان تخصصی که در این امر درآوردند توفیق کامل حاصل نمایند که انشاءالله با موفقیت این وظیفه خطیر را انجام داده تا ضمن حفظ و حمایت و توسعه منابع طبیعی حداکثر استفاده و بهره برداری از این منابع بشود از توجهی که فرمودید متشکرم (احسن).

رئیس - آقای دکتر عاملی تشریف بیاورید.  
دکتر عاملی - جناب آقای رئیس خانم ها و آقایان ارجمند در اینجا با کمال تأسف باید بعنوان یک مدافع

کامل ما بود چون که آن سیاستی است که هر دستگاه هر شرکتی اعم از خصوصی، عمومی، داخلی، خارجی، مشترک، مخلط هر جور شرکتی که هست یا هر شخصی اعم از حقیقی و حقوقی که هست میبایست که سهیم باشد در اجرای این سیاست آن کسیکه در کنار جنگل زندگی میکند این کسی که بطور جزئی استفاده میکند این کسی که با منابع شیلات در تماس هست هر کس که هست میبایست تابع این سیاست باشد حال ممکن است بگویند وزارتخانه ای لازم است بمنظور اینکه برنامه های اساسی این سیاست را بموقع اجرا بگذارد ضوابط کلی این سیاست را تعیین نکند و از دستگاه های گوناگون تکلیف بکند اما متأسفانه حالا که ما در این لایحه تصویب رسیده باید عرض کنم که این لایحه چنان دست و پستی خود را بسایگی دو تبصره و پانزده بسته است که بطور مسلم قسمتی از این حق را که وزارتخانه اصولاً بخاطر آن ایجاد شده از خودش سلب کرده (چند نفر از نمایندگان صحیح است) (پور بابائی - کجاش صحیح است؟) در این مورد توضیح عرض میکنم که روشن شود همینطور است که عرض میکنم در کمیسیون جناب آقای مهندس گلرخی توضیحاتی دادند در مورد سیاست کلی که هم اکنون برای این دستگاه فرض کردند طبقه من توضیحاتشان روشن کننده بود اگر قانع کننده نبود سیاست را که تشریح فرمودند این است که این وزارتخانه نمیخواهد تمام منابع طبیعی را مستقیماً مورد بهره برداری قرار بدهد نمیخواهد که فرض کنید شیلات بعنوان یک مؤسسه دولتی اداره کند یا استفاده بهره برداری جنگل ها را بعنوان یک مؤسسه دولتی انجام بدهد بخواهد که واگذار بکند بکسانی که بتوانند از این منابع بهره برداری بکنند ولی علت پدید آمدن چنین وزارتخانه ای این است که ضوابط را تعیین بکنند و روش های حفظ و نگهداری را تعیین بکنند که هر دستگاهی که خواهد بهره برداری کند از این منابع این ضوابط را رعایت بکند همین دلیل هم هست که اینجا گفته شده است رئیس بخواهد بهره برداری تجاری کند باید از این

وزارتخانه کسب اجازه بکند و صحیح هم هست حال بیائیم ببینیم مؤسسه دولتی چرا باید استثناء بشود مؤسسه دولتی یا بعنوان یک عنصر مستقیمی دخالت میکند در این کار در آن صورت چرا باید در نظر نگیریم که بعد از اینکه وزارتخانه ای برای حفظ و حمایت و بهره برداری هست مؤسسه دولتی دیگری بوجود بیاید که چنین کاری بکند (صحیح است) و یا بعنوان یک قسمتی از حق تصدی این کار را میکند فرض کنید مؤسسه دولتی داریم در شمال بیک نحوی شرکت است بایک مؤسسه خصوصی و میخواهد از شیلات شمال بهره برداری کند در این صورت او هم باید مثل شرکت های معمولی از این دستگاه کسب اجازه بکند این معنی و مفهوم این کسب اجازه این است که ضوابط این دستگاه را مورد رعایت قرار میدهد و اگر قرار است که ما بیائیم یک دستگاهی برای ایجاد ضوابط کلی تعیین کنیم بعد بیک دستگاه های مختلف را مستثنی بکنیم در رعایت این ضوابط پس این چه سیاست کلی است (آفرین) بنابراین باید مثل سایر مؤسسات کسب اجازه بکنند همانطور که شرکت های دیگری عمل می کنند ولی از لحاظ سیاست حراست و نگهداری دستورهای کلی و سیاست کلی دستورات این وزارتخانه را اعمال می کنند هر مؤسسه دولتی هم که بخواهد بهره برداری بکند باید همین ترتیب عمل بکند اما قسمت دیگر که باز این وزارتخانه از سیاست وجودی خودش عدول می کند در مورد تبصره ماده ۵ است مربوط به شرکت شیلات جنوب در این مورد وقتی که در کمیسیون مطرح شد من پیشنهادی را عرضه کرده بودم در ماده دوم که همانجائی که قید میشود شرکت سهامی شیلات ایران در آن شرکت سهامی شیلات جنوب هم ذکر بشود همانطوریکه حقوق و اختیارات شرکت سهامی شیلات ایران انتقال پیدا می کند باین وزارتخانه شیلات جنوب هم انتقال پیدا کند در آنجا یک توضیح قانع کننده ای دادند که من این توضیح را برای اینکه روال شناخت این قانون تعیین بشود در اینجا عرض میکنم در کمیسیون توضیح داده شد که بموجب قانون شیلات ایران نظارت بر کلیه امور شیلات ایران اعم از شمال و جنوب موکول است به

شرکت سهامی شیلات ایران بهمین دلیل شیلات خزر بموجب بک بنصره از آن قانون اموش موکول شده است به شرکت سهامی شیلات ایران بنا بر این ضروری ندانستند شرکت شیلات جنوب را تابع انتظامات این وزارت قرار بدهند بدلیل اینکه قانونگذار معتقد است که شرکت سهامی شیلات جنوب در حال حاضر جزئی است از شرکت سهامی شیلات ایران و تابع این قانون هست (صحیح است) اما در این بنصره گفته است که ما کان مطابق مقررات مخصوص خودش کار میکند اگر این موقت بود هیچ تردیدی درش نبود و شاید صلاح هم بود برای اینکه شرکتی که الان وجود دارد تکلیف خودش را بداند و مطابق مقرراتش کار بکند اما اینکه بنصره بنوعی تدوین بشود که این شرکت استثناء باشد از موارد کلی قانون این به صلاح این قانون نیست میفرمائید این شرکتی است که خوب کار میکند شرکت های دیگر هم باید خوب کار بکنند ما نباید تجویز بکنیم که هر شرکتی که از منابع طبیعی ایران بهره برداری میکند و خوب کار میکند و فعالیتش زیاد است باید از مقررات کلی تر و ضوابط کلی تر مستثنی باشد همه شرکت های دیگر در آینده از منابع طبیعی ایران استفاده میکنند باید خوب کار بکنند و ضوابط را رعایت بکنند دلیل ندارد که ما بیایم بک قسمتی را بک شرکتی را در اینجا مورد استثناء قرار بدهیم البته بیک نکته باید در اینجا اشاره بکنیم که در مورد حذف این بنصره پیشنهادی هم بعنوان خودش یعنی قبل از اینکه به این ماده پنج رأی گرفته بشود پیشنهاد حذف تقدیم مقام ریاست شد که متأسفانه مورد توجه قرار نگرفت

رئیس - آقای دکتر کی پیشنهاد حذف دادید؟  
 دکتر عاملی - پیشنهادی آقای پزیشکیور دادند.  
 رئیس - آن پیشنهاد مربوط به بنصره ماده ۱ بود که مطرح شد در ماده ۵ متأسفانه بنده که هنوز پیشنهادی را ندیده ام مگر اینکه بعد لطف کنید.  
 دکتر عاملی - اگر مجلس این لطف را بکنند که برای روشن تر کردن این لایحه بیکبار دیگر لایحه به

کمسیون بر گردد و در اینجا اقل در کادر خودش مورد بررسی قرار بگیرد و نواقص آشکاری که درش هست حذف بشود بهتر خواهد بود بهر حال بنده باید بیکبار دیگر اقرار و اذعان بکنم که سیاست حفظ منابع طبیعی سیاستی است بسیار پراهمیت و باید هر چه زودتر مورد اجرا قرار بگیرد و با اینکه چنین وزارتخانه ای تشکیل شده ما امیدوار هستیم که بتواند حداکثر خدمتش را در اجرای چنین سیاستی بکند ولی بعلمت اینکه قانون بشکلی تدوین شده است که فلسفه وجودی خودش را انکار میکند و اجازه استثنای در همین مرحله اول میدهد به این دلیل نمیتواند قانونی باشد که مورد تأیید قرار بگیرد عرض دیگری ندارم

رئیس - آقای دکتر عدل طباطبائی بفرمائید.  
 دکتر عدل طباطبائی - مذاکراتی که امروز در جلسه شد ذهن بنده را متوجه نکته ای در این بنصره کرد که لازم دانستم از موقع استفاده کنم و عرض مجلس محترم برسانم که اگر لازم دیدند بحث بشود آن نکته این است که طبق (دکتر خطیبی) بحث تمام شده و رأی داده شده کجا بحث بشود؟ بنده هم توضیح میدهم چون در کلیات آخر صحبت میکنم عرض کنم همانطور که توضیح دادند اگر طبق مقررات شیلات جنوب تابع شرکت سهامی شیلات ایران باشد این بنصره ای که نوشته شده است چون متنش اینطور نوشته شده است که شرکت شیلات جنوب طبق مقررات خاص خود عمل خواهد کرد اینطور ممکن است تفسیر یا تعبیر بشود که از نظر عملیات و کار تابع مقررات خاص خودش است نه از نظر سازمانی زیرا که چه فرق است بین این که ذکر بشود شرکت شیلات جنوب تابع مقررات خاص خود خواهد بود و یا ذکر بشود شرکت شیلات جنوب طبق مقررات خاص خود عمل خواهد کرد و بطور مطابق نمیگوید که شرکت شیلات جنوب تابع مقررات خاص خودش است معنایش این است که از نظر عملیات اجرایی عملیاتی که در اجرای وظایفش انجام میدهد تابع

مقررات خاص خودش است نه از نظر سازمانی بنده فکر میکنم بعنوان یک نفر حقوقدان که در این قانون این تفسیر قابل بیان هست که از نظر سازمانی تابع وزارتخانه است ولی از لحاظ عملیات که در اجرای وظایفش انجام میدهد تابع مقررات خاص خودش است

رئیس - نظر دیگری در کلیات اخیر لایحه نیست؟ (ظهاری نشد) نسبت به این لایحه با ورقه اخذ رأی میشود (اسامی نمایندگان بترتیب زیر وسیله منشی آقای مهندس صائبی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد.

- آقایان:** کورس - دکتر بزدان پناه - بوشهری - دکتر ضیائی - مصطفوی نائینی - مرندی - دکتر عدل - دکتر کلالی - دکتر خطیبی - ارسنجانی - دکتر الموتی - پوربابائی - صائب - دکتر خزائلی - دکتر کیان - معزی - دکتر پرتو اعظم - سعید وزیری - مافی - مجید موسوی - دکتر رشتی - شاهنده - فروتن - بانو سعیدی - محمد ولی فراچورلو - بدر صالحیان - دکتر مهدب - پزشکی - عباس میرزائی - دکتر بیت منصور - فیاض فاضلی - روحانی - مهندس معینی زند - مهندس یار محمدی - مهندس زرا آور - بوستا - دکتر عظیمی - عجم - مهرزاد - جوانشیر - جهانشاهی - بانو تنبیت - مهندس اسدی سمیع - دکتر بهبانی - ملکزاده آملی - دکتر عدل طباطبائی - دکتر مهدی - دکتر مهندس بهبودی - یوسفی - دکتر غنی - دهبم - مهندس عطائی - دکتر حقیقی - ابوزر - حی - سرنب پور - دکتر اسفندیاری - دکتر کیا - دکتر وفا - دکتر آتری - مهندس فروهر - مهندس جلالی نوری - ثامتی - فرهاد پور - بانو اشهاج سمیعی - مهندس ارفع - اسامی رضوی - مهندس زنجانی - مهندس سهم الدینی - دکتر حکمت پدramی - دکتر دافر - فهمی - دکتر بقائی بزدی - بیات - مهندس ربیعی - مهندس قادر پناه - مهندس عنرت - مریدی - مهندس اخوان - پاننده - دکتر اعتمادی - دکتر حبیب الهی - دکتر زعفرانلو - ملک افضلی - امیر حسین عاملی - جنشناس - دکتر رهنوردی - موسی صالحی - دکتر پجدنیا - مهندس ابراهیمی - موقر - اهری - توسلی -

- صادق سمیعی - جاماسبی - امام مردوخ - کاسمی - دکتر سبزواری - مهندس رباجی - دکتر فر بود - دکتر رفیعی - دکتر خیر اندیش - مهندس فیروز عدل - دکتر ملکی - تیمسار نکوزاد - مهندس برومند - دکتر معتمدوزیری - مهاجرانی - مافی - دکتر رضوانی - تیمسار همایونی - دکتر امین - معیری - دکتر صالحی - سلیمانی مبارکی - پورساطع - دکتر کاکیک - امیر احمدی - سعیدی - دکتر شریعت - آموزگار - شهرستانی - صادقی - معظمی - جوادی - دکتر امامی خوئی - مهندس اربابی - دکتر صفائی - مهندس پرویز بهبودی - زرگز زاده - مهندس پروشانی - مسعودی - خانلر فراچورلو - دکتر مدنی - دکتر ستوده - بهادری - ایلخانی پور - موسوی ماه کوئی - مهندس اردلان - ریگی - اصولی - ماهیار - شکیبا - محسنی مهر - دکتر یگانگی - بانو جهانبانی - رضوی - بهنیا - شاخوئی - دکتر درودی - دکتر صاحب قلم - گیمسار حکیمیان - ظفر - حیدر صائی - بانو زاهدی - قاضی زاده - دکتر سعید - دکتر قهرمان - فخر طباطبائی - اسدی - مهندس کیا - دکتر رفعت - دکتر فر پور - دکتر عاملی - پزیشکیور - دکتر صدر - انشاء - اولیاء - دکتر طالع - مهندس ریاضی - صدری کیوان - مهندس صائبی - دکتر اسدی - محدث زاده - اخلاقی - شیخ الاسلامی - دکتر حکیم شوشتری

(آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرار زیر اعلام گردید)

آراء موافق ۱۷۳ رأی  
 آراء سفید بعلامت امتناع ۴ رأی  
 آراء مخالف ۵ رأی

رئیس - لایحه با ۱۷۳ رأی موافق و ۵ رأی مخالف و ۴ رأی ممتنع تصویب شد و برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود

- موافقین - آقایان:** دکتر میر علاء - دکتر صاحب قلم - مجید موسوی - دکتر الموتی - یوسفی - دکتر بهبانی - مرندی - مهندس عطائی - بهادری - جوانشیر - رستا - دکتر خزائلی - مهندس زنجانی -

شرکت سهامی شیلات ایران بهمین دلیل شیلات خزر بموجب پانزدهم از آن قانون امورش موکول شده است به شرکت سهامی شیلات ایران بنا بر این ضروری ندانستند شرکت شیلات جنوب را تابع انتظامات این وزارت قرار بدهند. بدلیل اینکه قانونگذار معتقد است که شرکت سهامی شیلات جنوب در حال حاضر جزئی است از شرکت سهامی شیلات ایران و تابع این قانون هست (صحیح است) اما در این بصره گفته است که مکان مطابق مقررات مخصوص خودش کار میکند اگر این موقت بود هیچ تردیدی درش نبود و شاید اصلاح هم بود برای اینکه شرکتی که الان وجود دارد تکلیف خودش را بداند و مطابق مقرراتش کار بکند اما اینکه تبصره بنوعی تدوین بشود که این شرکت استثناء باشد از موارد کلی قانون این به صلاح این قانون نیست میفرمائید این شرکتی است که خوب کار میکند شرکتهای دیگر هم باید خوب کار بکنند ما نباید تجویز بکنیم که هر شرکتی که از منابع طبیعی ایران بهره برداری میکند و خوب کار میکند و فعالیتش زیاد است باید از مقررات کلی نیز و ضوابط کلی تر مستثنی باشد همه شرکتهاستیکه در آینده از منابع طبیعی ایران استفاده میکنند باید خوب کار بکنند و ضوابط را رعایت بکنند دلیل ندارد که ما بایستیم یک قیمتی را یک شرکتی را در اینجا مورد استثناء قرار بدهیم و البته یک نکته باید در اینجا اشاره بکنیم که در مورد حذف این تبصره پیشنهادی هم بعنوان خودش یعنی قبل از اینکه به این ماده پنج رأی گرفته شود پیشنهاد حذف تقدیم مقام ریاست شد که متأسفانه مورد توجه قرار نگرفت.

**رئیس** - آقای دکتر کی پیشنهاد حذف دادید؟  
**دکتر عاملی** - پیشنهادی آقای پزشکپور دادند.  
**رئیس** - آن پیشنهاد مربوط به تبصره ماده ۱ بود که مطرح شد در ماده ۵ متأسفانه بنده که هنوز پیشنهادی را ندیده ام مگر اینکه بعد لطف کنید.  
**دکتر عاملی** - اگر مجلس این لطف را بکند که برای روشن تر کردن این لایحه یکبار دیگر لایحه به

کمسیون بر گردد و در اینجا اقل در کادر خودش مورد بررسی قرار بگیرد و نواقص آشکاری که درش هست حذف بشود بهتر خواهد بود بهر حال بنده باید یکبار دیگر اقرار و اذعان بکنم که سیاست حفظ منابع طبیعی سیاستی است بسیار بسیار پراهمیت و باید هر چه زودتر مورد اجرا قرار بگیرد و با اینکه چنین وزارتخانه ای تشکیل شده اما امیدوار هستیم که بتواند حداکثر خدمتش را در اجرای چنین سیاستی بکند ولی بعلمت اینکه قانون بشکلی تدوین شده است که فلسفه وجودی خودش را انکار میکند و اجازه استثنا را در همین مرحله اول میدهد به این دلیل نمیتواند قانونی باشد که مورد تأیید قرار بگیرد عرض دیگری ندارم.

**رئیس** - آقای دکتر عدل طباطبائی بفرمائید.  
**دکتر عدل طباطبائی** - مذاکراتی که امروز در جلسه شد ذهن بنده را متوجه نکته ای در این تبصره کرد که لازم دانستم از موقع استفاده کنم و بعرض مجلس محترم برسانم که اگر لازم دیدم بحث بشود آن نکته این است که طبق (دکتر خطیبی بحث تمام شده و رأی داده شده کجا بحث بشود؟) بنده هم توضیح میدهم چون در کلیات آخر صحبت میکنم عرض کنم همانطور که توضیح دادند اگر طبق مقررات شیلات جنوب تابع شرکت سهامی شیلات ایران باشد این تبصره است که نوشته شده است چون متنش اینطور نوشته شده است که شرکت شیلات جنوب طبق مقررات خاص خودش عمل خواهد کرد اینطور ممکن است تفسیر یا تعبیر باشد که از نظر عملیات و کار تابع مقررات خاص خودش است نه از نظر سازمانی زیرا که چه فرق است بین این که ذکر شود شرکت شیلات جنوب تابع مقررات خاص خودش خواهد بود و با ذکر شود شرکت شیلات جنوب طبق مقررات خاص خودش عمل خواهد کرد و حتی میگوید مطابق نمیکوبد که شرکت شیلات جنوب تابع مقررات خاص خودش است معنایش این است که از نظر عملیات اجرایی عملیاتی که در اجرای وظایفش انجام میدهد

مقررات خاص خودش است نه از نظر سازمانی بنده فکر میکنم بعنوان یک نفر حقوقدان که در این قانون این تفسیر قابل بیان هست که از نظر سازمانی تابع وزارتخانه است ولی از لحاظ عملیات که در اجرای وظایفش انجام میدهد تابع مقررات خاص خودش است.

**رئیس** - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به این لایحه با ورقه اخذ رأی میشود (اسامی نمایندگان بترتیب زیر وسیله منشی (آقای مهندس صائبی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد.)

**آقایان** : کورس - دکتر یزدان پناه - بوشهری - دکتر صیقلی - مصطفوی نائینی - مرندی - دکتر عدل - دکتر کلالی - دکتر خطیبی - ارسنجانی - دکتر الموتی - پوربابائی - صائب - دکتر خزائلی - دکتر کیان - معزی - دکتر پروا عظم - سعید وزیر - مافی - مجید موسوی - دکتر رشتی - شاهنده - فروتن - بانو سعیدی - محمد ولی فراچورلو - بدر صالحیان - دکتر مهدب - پزشکی - عباس میرزائی - دکتر بیت منصور - فیاض فاضلی - روحانی - مهندس معینی زند - مهندس یارمحمدی - مهندس زر آوز - روستا - دکتر عظیمی - عجم - مهرزاد - جوانشیر - جهانشاهی - بانو تربیت - مهندس اسدی - سمیع - دکتر بهبانی - ملکزاده آملی - دکتر عدل طباطبائی - دکتر مهدوی - دکتر مهندس بهبودی - یوسفی - دکتر غنی - زبهم - مهندس عطائی - دکتر محقی - ابوذر - حتی - مرتضی پور - دکتر اسفندیاری - دکتر کیا - دکتر وفا - دکتر لائری - مهندس فروهر - مهندس جلالی نوری - نامنی - فرهادپور - باباوتهاج سمعی - مهندس ارفع - امامی رضوی - مهندس زنجانی - مهندس سهم الدینی - دکتر حکمت - بدرامی - دکتر دافز - فهیمی - دکتر بقائی یزدی - بیات - مهندس بریمانی - مهندس قادر پناه - مهندس عترت - مریدی - مهندس اخوان - پاینده - دکتر اعتمادی - دکتر حبیب الهی - دکتر زعفرانلو - ملک افضلی - امیر حسین عاملی - خوشناس - دکتر رهنوردی - موسی صالحی - دکتر رحمتی - مهندس ابراهیمی - موفر - اهری - توسلی -

صادق سمعی - جاماسبی - امام مردوخ - کاسمی - دکتر سبزواری - مهندس ربیاحی - دکتر فریبود - دکتر رفیعی - دکتر خیر اندیش - مهندس فیروز عدل - دکتر ملکی - تیمسار نکوزاد - مهندس برومند - دکتر معتمدوزیری - مهاجرانی - مافی - دکتر رضوانی - تیمسار همایونی - دکتر امین - معیری - دکتر صالحی - سلیمانی - مبارکی - پورساطع - دکتر گاکیک - امیر احمدی - سعیدی - دکتر شریعت - آموزگار - شهرستانی - صادقی - معظمی - جوادی - دکتر امامی خوئی - مهندس اربابی - دکتر صفائی - مهندس پرویز بهبودی - زرگزاده - مهندس پروشانی - مسعودی - خانلر فراچورلو - دکتر مدنی - دکتر ستوده - بهادری - ابلخانی پور - موسوی ماکوئی - مهندس اردلان - ربکی - اصولی - ماهیار - شکیبا - محسنی مهر - دکتر بیگانگی - بانو جهانبانی - رضوی - بهمنیا - شاخوئی - دکتر درودی - دکتر صاحبقلم - تیمسار حکیمیان - ظفر - حیدر صائبی - بانو زاهدی - قاضی زاده - دکتر سعید - دکتر قهرمان - فخر طباطبائی - اسدی - مهندس کیا - دکتر رفعت - دکتر فریبور - دکتر عاملی - پزشکپور - دکتر صدر - انشاء - اولیاء - دکتر طالع - مهندس ریاضی - صدری کیوان - مهندس صائبی - دکتر اسدی - محدث زاده - اخلاقی - شیخ الاسلامی - دکتر حکیم شوشتری

(آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرا زیر اعلام گردید)

آراء موافق ۱۷۳ رأی  
 آراء سفید بعلامت امتناع ۴ رأی  
 آراء مخالف ۵ رأی

**رئیس** - لایحه با ۱۷۳ رأی موافق و ۵ رأی مخالف و ۴ رأی ممتنع تصویب شد و برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود.

**موافقین** - آقایان: دکتر میر عیلا - دکتر صاحبقلم - مجید موسوی - دکتر الموتی - یوسفی - دکتر بهبانی - مرندی - مهندس عطائی - بهادری - جوانشیر - روستا - دکتر خزائلی - مهندس زنجانی -

شکیبا - دکتر مہذب - مهندس کیا - مهندس اخوان - مصطفوی نائینی - دکتر خطیبی - صائب - دکتر وحیدنیا - دکتر حکیم شوشتری - مہرزاد - دکتر عظیمی - کلانتری - مهندس پرویز بہبودی - دکتر سعید - ابوذر - مهندس پروشانی - سعیدوزیری - بدر صالحیان - مهندس ارفع - دکتر اعتمادی - دکتر عدل - دکتر کیان - پابندہ - دکتر مهندس ناصر بہبودی - شیخ الاسلامی - سلیمانی کاشانی - مهندس یار محمدی - دکتر یرتو اعظم - بورساطع حی - پور بابائی - دکتر دشتی - فخر طباطبائی - مهندس ریاضی - دکتر ملکی - نامنی - صائبی - امام مردوخ - محمد ولی قراچورلو - کاسمی - سر لشکر نکوزاد - دکتر حبیب اللہی - دکتر معتمدوزیری - دکتر سعید حکمت - ملک افضلی - عامری - دکتر بیت منصور - مافی - دکتر یزدان پناہ - اہری - مهندس جلالی نوری - دکتر دادفر - اخلاقی - بیات - مریدی - مهندس قادر پناہ - مهندس عترت - دکتر رهنوردی - دہبیم - جاماسی - دکتر وفا - صالحی - توسلی - مہانشاہی - صادق سمعی - مهندس زرآور - تیمسار حکیمیان - موسوی ما کوئی - شهرستانی - بانو جہانبانی - روحانی - انشاء - دکتر رضوانی - دکتر امین - مافی - فروتن - پزشکی - معزی - علیگزادہ آملی - حشمناس - ظفر - دکتر ستودہ - مهندس برومند - دکتر خیر اندیش - دکتر زعفرانلو - دکتر گاکیک - دکتر فرہود - مهندس بہرام زادہ - ابراہیمی - مهندس فیروز عدل - مهندس ریاحی - سلیمانی - موفر - دکتر سبزواری - دکتر مدنی - دکتر رفیعی - دکتر قہرمان - دکتر یگانگی - شاخوئی - ماہیار - اصولی - تیمسار ہمایونی - دکتر اسدی - قاضی زادہ - عجم - اسدی - صدیقیان زادہ - مهندس کیا کجوری - مهندس صائبی - صدری کیوان - بانو زاهدی - اولیاء - پروفیسور مخیر فرہمند - دکتر رفعت - صادقی - مهندس اردلان - محسنی مہر - محدث زادہ - ربکی - بوشہری - دکتر درودی - کورس - سعیدی - معیری - اعامی رضوی - مہاجرانی - مهندس اربابی - ایلخانی پور بانو سعیدی - فیاض فاضلی - دکتر صالحی - جوادی -

دکتر صفائی - دکتر امامی خوئی - شاہندہ - دکتر ضیائی - سعودی - امیر احمدی - معظمی - پدرامی - دکتر عدل طباطبائی - دکتر کلالی - مهندس فروہر - عباس یرزائی - مهندس اسدی سمیع - رضوی - دکتر مہدوی - مهندس بریمانی - بانو ابتہاج سمعی - مهندس معینی زند - دکتر محقق - بانو تربیت - دکتر بقائی یزدی - فہیمی - دکتر غنی - دکتر آسفند باری - مهندس سہم الدینی - دکتر برومند - بہنیا - خانلر قراچورلو - ارسنجانی - مبارکی - دکتر زعفرانلو

**مخالفین - آقایان**

دکتر عاملی تهرانی - دکتر صدر - دکتر فرہور - دکتر طالع - یز شکپور

**ممتنعین - آقایان:**

آموزگار - سرتیپ پور - دکتر شریعت - فرہادیور - رئیس - آقای مهندس گل سرخی فرماشی دارند

**مهندس گل سرخی (وزیر مشاور) - جناب آقای**

رئیس نمایندگان محترم اجازه می خواہم دربر ابراعتدائی کہ نایبجناب فرمودید و ہمینطور اعتمادی کہ بدوکل ابرازداشتید باتصویب قانون تشکیل وزارت منابع طبیعی ازصمیم قلب سپاسگزاری کنم در اینجا بخصوص از مقام ریاست معظم مجلس کہ در کمال لطف و علاقہمندی تسریع فرمودند در تصویب این لایحہ سپاسگزارم از علاقہمندی و شرکت تمام آقایان در جلسات کمیسیون ہا بخصوص از اعضاء کمیسیون کشاورزی و دازائی و استخدام کمال تشکر را دارم بخصوص از صبر و شکیبائی و استقامت شان کہ در سبب بخاطر دارم یک روز از ۸ صبح تا ۸ شب کار کردند ہرگز فراموش نمیکنم از نمایندگان محترم حزب مردم کہ باین لایحہ رأی موافق دادند از نہایت سپاسگزاری را تقدیم میکنم در اینجا در مقابل فرمایشاتیکہ آقایان محترم بہتوان موافق و مخالف فرمودند نہتاً عرض میکنم کہ اینہا را ہمیشہ بخاطر دارم و کوشش میکنم آنطوریکہ بہ صلاح و مصلحت مملکت است وظیفہ خود را انجام

برسانم (احسن) نہتاً نکتہای کہ میتوانم بمرض آقایان برسانم و این را باتمام وجود و قلبم عرض میکنم منویات بزرگ شہنشاہ ایران را باین زمینہ ادعا دارم کہ درک کرده ام و نہ تنها درک کرده ام این را بعنوان یک مذہب دوم پذیرفتہام (احسن) و بنابر این کوچکترین شکبی ندارم کہ در انجام این وظیفہ موفق خواہم شد کوچک یا بزرگ بودن محدود یا نامحدود بودن اہمیتی ندارد آنچه ہمیت دارد خوب انجام دادن است تعہد میکنم کہ این وظیفہ را بہ نحو احسن انجام بدهم امیدوارم کہ در آیندہ نزدیک گزارشی از خدماتی کہ در این زمینہ انجام شدہ در زمینہ حفظ و حمایت و فراہم آوردن و بہرہ برداری و حمایت بیشتر کہ مورد توجہ آقایان است بتوانم گزارشی حضورتان تقدیم کنم باز ہم تشکرات خودم را از مجلس مفدس شورای ملی بمناسبت تصویب این لایحہ تقدیم مینمایم (احسن)

**مطرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع بہ ایجاد درجات موقت در ادارای درنیر و ہای ہوائی و دریائی نیروہای شاہنشاهی**

رئیس - گزارش شور اول راجع بہ ایجاد درجات موقت در جہداری درنیر و ہای ہوائی و دریائی شاہنشاهی مطرح است قرائت میشود (بشرح زیر خواندہ شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی کمیسیون نظام در جلسہ ۹ آذر ماہ ۱۳۴۶ باحضور نینسار سہد کانونوزیان معاون وزارت جنگ لایحہ شمارہ ۵۱۱۹ / ۳۰ / ۴۰۲ / ۰۲ / ۴ د ۱۳۴۶ / ۹ / ۷ راجع بسایجاد درجات موقت در جہداری درنیر و ہای ہوائی و دریائی شاہنشاهی را کہ بشمارہ ۶۵ چاپ شدہ مورد رسیدگی فراداد و بسا مختصر اصلاح تصویب نمود اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

**مادہ واحدہ -** از تاریخ تصویب این قانون در نیروہای ہوائی و دریائی شاہنشاهی علاوہ بر درجات

ثابت در جہداری درجات موقت در جہداری نیروی ایجاد میگردد

**تبصرہ -** ترتیب برقراری واعطاء و سلب درجات مذکور در این مادہ بموجب آئین نامہای خواهد بود کہ از طرف وزارت جنگ تدوین و تصویب خواہد شد

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانہای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانہای اداری در جلسہ ۹ آذر ماہ ۱۳۴۶ باحضور نمایندہ دولت لایحہ مربوط بسایجاد درجات موقت در جہداری در نیروہای ہوائی و دریائی شاہنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون نظام را در اینمورد تأیید و تصویب نمود

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانہای اداری - دہبیم

رئیس - کلیات این لایحہ مطرح است نظری نیست؟ (اظہاری نشد) بورود در شور مادہ واحدہ رأی میگیریم خانمہا و آقایانیکہ موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد مادہ واحدہ مطرح است نظری نیست؟ (اظہاری نشد) پیشنہادی ہم نرسیدہ لایحہ برای شور دوم بہ کمیسیونہای مربوط ارجاع میشود

**۶ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون دارائی مربوط بہ اصلاحات مجلس سنا در لایحہ قانونی معافیت گمرکی کالاہای شرکت ملی نفت کہ واگذار و یافروختہ میشود و ابلاغ بدولت**

رئیس - گزارش شور دوم راجع بہ معافیت گمرکی کالاہای شرکت ملی نفت کہ واگذار یا فروختہ میشود مطرح است قرائت میشود (بشرح زیر خواندہ شد)

گزارش از کمیسیون ذرائعی بمجلس شورای ملی کمیسیون دارائی در جلسہ ۸ آذر ماہ ۱۳۴۶ باحضور

آقای قوام صدی معاون وزارت دارائی لایحه شماره ۳۴۴۰-۳۱/۳/۱۳۴۶ دولت راجع بمعافیت گمر کی کالاهای شرکت ملی نفت که واگذار یا فروخته میشود را که قبلا در مجلس شورای ملی تصویب و در مجلس سنا اصلاح گردیده بود مطرح و مورد رسیدگی قرارداد و بنا اصلاحات مجلس سنا موافقت نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

**ماده واحده** - کالاهائی که برای شرکت ملی نفت ایران بمعافیت از پرداخت حقوق و عوارض گمر کی و سود بازرگانی مرخص شده یا میشود و بعلت مازاد بر مصرف بودن بمؤسسات دولتی و شهرداریها و مؤسسات خیریه مذکور در بند ۲۱ از ماده ۲۰ قانون تعرفه گمر کی مصوب تیر ماه ۱۳۳۷ واگذار یا فروخته میشود. در صورتیکه بعد از پنجسال از تاریخ ترخیص واگذار یا فروخته شده باشد از پرداخت حقوق و عوارض گمر کی معاف است.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی  
**رئیس** - نسبت به گزارش کمیسیون نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به گزارش کمیسیون رأی میگیریم خانمها و آقایان بیکه موافقتن خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. نسبت به این لایحه باور فقه اخذ رأی میشود.

(اسامی نمایندگان به ترتیب آبی وسیله منشی آقای مهندس صائبی اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد).

**آقایان:** یوسفی - زرگر زاده - دکتر حکیم شوشتری - دکتر بقائی بزدی - پاینده - ابوذر - کیوان - محسنی - آموزگار - دکتر خطیبی - مهندس اخوان - دکتر ملکی - شیخ الاسلامی - فهمی - دکتر شریعت. دکتر مدنی - اهری - مافی - اولیاء - عامری - حشفتناس - مهندس اسدی سمیع - دکتر عظیمی - دکتر فر بود - عجم - شهرستانی - انشاء - مهندس برومند - دکتر گاکیک کاسمی - بدر صالحیان - صدقیانی زاده - جوادی - پروفیسور مخبر فرهمند - دکتر غنی - موسی صالحی - دکتر رضوانی - مهندس بریمانی - دکتر درودی - دکتر رشتی - بوشهری - مهندس صائبی - جاماسبی - دکتر

دکتر دادفر - روحانی - دکتر معتمدوزیری - توسلی - دکتر رهنوردی - مهندس هم الدینی - بانو هما زاهدی - مسعودی - دکتر رفعت.  
ه) آراء مأخوذه شماره شد نتیجه بقرار زیر اعلام گردید)  
آراء موافق ۱۷۹ رأی  
رئیس - لایحه با ۱۷۹ رأی موافق بموافق آراء صوب شد بدولت ابلاغ میگردد.

**موافقین - آقایان:**

یوسفی - زرگر زاده - دکتر حکیم شوشتری - دکتر بقائی بزدی - پاینده - ابوذر - کیوان - محسنی - آموزگار - دکتر خطیبی - مهندس اخوان - دکتر ملکی - شیخ الاسلامی - فهمی - دکتر شریعت - دکتر مدنی - اهری - مافی - اولیاء - عامری - حشفتناس - مهندس اسدی سمیع - دکتر عظیمی - دکتر فر بود - عجم - شهرستانی - انشاء - مهندس برومند - دکتر گاکیک کاسمی - بدر صالحیان - صدقیانی زاده - جوادی - پروفیسور مخبر فرهمند - دکتر غنی - موسی صالحی - دکتر رضوانی - مهندس بریمانی - دکتر درودی - دکتر رشتی - بوشهری - مهندس صائبی - جاماسبی - دکتر حکمت - دکتر سبزواری - دکتر محقق - مرندی - سرتیپ پور - مهندس کیا کجوری - دکتر میر علاء - ملکزاده - دکتر حبیب اللهی - پزشکی - دکتر زعفرانلو - مجید موسوی - شاهنده - جهانشاهی - بیات - سعیدی - دکتر طالع - دکتر ستوده - مهندس بهرام زاده ابراهیمی - بدرامی - دکتر بیت منصور - قاضی زاده - بهنیا - صائبی - پزشکپور - دکتر صدر - مهندس عطائی - امامی رضوی - تیمسار حکیمیان - دکتر اسدی - صادق سمعی - مهندس اردلان - کورس - دکتر یزدان پناه - دکتر عاملی تهرانی - دکتر پیر تو اعظم - مهندس قادر پناه - مهندس معینی زند - محدث زاده - مهندس ارفع - دکتر کلالی - فروتن - دکتر عدل - بانو نریبیت - اخلاقی - تیمسار نکوزاد - فخر طباطبائی - خانلر فراچورلو - دکتر عدل طباطبائی - مهندس پروشانی - پور ساطع - مهاجرانی - نظمی - ماهیار - ایلخانی پور - دکتر امامی خوئی - امیر احمدی - ثامنی - مانی - دکتر صالحی - حی - ملک افضلی - تیمسار همایونی - دکتر امین - دکتر رفیعی - مبارکی - مهندس اربابی - مهندس فیروز عدل - بانو جهانبانی - دکتر یگانگی - دکتر صفائی - دکتر بهبهانی - صادقی - رضوی - فیاض - معزی - ربکی - دکتر وفا - سلیمانی - دکتر برومند - مهندس کیا - بانو ابتهاج سمعی - مهندس ریاضی - دکتر مهذب - دکتر فر بود - بهادری - ظفر - دکتر ضیائی - سلیمانی کاشانی - ارسنجانی - مهندس فروهر - دکتر الموتی - مهندس جلالی نوری - روستا - مریدی - معیری - موسوی ما کوئی - دکتر کیان - مهرزاد - فراچورلو - دکتر اعتمادی - کلانتری - مهندس بهبودی - دکتر بهبودی - دکتر صاحب قلم - شکبیا - مهندس ریاحی - مصطفوی نائینی - مهندس عترت - دکتر قهرمان - مهندس زر آور - اسدی - امام مردوخ - صائب - بانو سعیدی - جوانشیر - دیهیم - فرهادپور - دکتر اسفندیاری - مهندس بارمحمدی - پور بابائی - دکتر مهدی - عباس میرزائی - مهندس زنجانی - دکتر خیر اندیش - دکتر خزائلی - دکتر سعید - سعید وزیر -

تیمسار همایونی - دکتر امین - دکتر رفیعی - مبارکی - مهندس اربابی - مهندس فیروز عدل - بانو جهانبانی - دکتر یگانگی - دکتر صفائی - دکتر بهبهانی - صادقی - رضوی - فیاض فاضلی - معزی - ربکی - دکتر وفا - سلیمانی - دکتر برومند - مهندس کیا - بانو ابتهاج سمعی - مهندس ریاضی - دکتر مهذب - دکتر فر بود - بهادری - ظفر - دکتر ضیائی - سلیمانی کاشانی - ارسنجانی - مهندس فروهر - دکتر الموتی - مهندس جلالی نوری - روستا - مریدی - معیری - موسوی ما کوئی - دکتر کیان - مهرزاد - فراچورلو - دکتر اعتمادی - کلانتری - مهندس بهبودی - دکتر بهبودی - دکتر صاحب قلم - شکبیا - مهندس ریاحی - مصطفوی نائینی - مهندس عترت - دکتر قهرمان - مهندس زر آور - اسدی - امام مردوخ - صائب - بانو سعیدی - جوانشیر - دیهیم - فرهاد پور - دکتر اسفندیاری - مهندس بارمحمدی - پور بابائی - دکتر مهدی - عباس میرزائی - مهندس زنجانی - دکتر خیر اندیش - دکتر خزائلی - دکتر سعید سعیدوزیری - دکتر دادفر - روحانی - دکتر معتمدوزیری - توسلی - دکتر رهنوردی - مهندس هم الدینی - بانو هما زاهدی - مسعودی - دکتر رفعت.

**۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع به اجازه الحاق رسمی دولت شاهنشاهی ایران بقراردان پروتکل طبقه بندی کالا در تعرفه گمرکی، بروکسل و قرارداد تأسیس شورای همکاری گمرکی بروکسل و لزوم يك نواخت نمودن مقررات گمرکی ایران با مقررات گمرکی سایر کشورهای عضو بر مبنای توصیه های شور با همکاری گمرکی بروکسل و سازمان ملل متحد و ارسال به مجلس سنا**

**رئیس** - گزارش کمیسیون راجع به اجازه الحاق رسمی دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد پروتکل طبقه بندی کالا در تعرفه گمر کی بروکسل و قرارداد تأسیس شورای همکاری گمر کی بروکسل و لزوم يك نواخت نمودن مقررات گمر کی ایران با مقررات گمر کی سایر کشورهای عضو بر مبنای توصیه های شورای همکاری گمر کی بروکسل

و سازمان ملل متحد مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۸ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور آقای قوام صدوری معاون وزارت دارائی لایحه شماره ۵۰۰۷۶/۳۱/۲۷ دولت راجع به اجازه الحاق رسمی دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد پروتکل طبقه بندی کالا در تعرفه گمرکی بروکسل و لزوم تکلیف شورای همکاری گمرکی ایران با مقررات گمرکی سایر کشورهای عضو بر مبنای توصیه های شورای همکاری گمرکی بروکسل و سازمان ملل متحد را که گزارش شور اول آن شماره ۳۹ چاپ شده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه شور اول را عیناً تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.  
ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود الحاق دولت شاهنشاهی ایران را بقراردادهای بین المللی گمرکی زیر:

۱ - قرارداد گمرکی درباره دفترچه آ. ت. آ. (A.T.A) برای ورود موقت که در تاریخ ششم دسامبر ۱۹۶۱ در بروکسل منعقد شده در ۲۸ ماده پروتکل ضمیمه آن.

Customs Convention on the A.T.A Carnet for the temporary admission of goods (A.T.A Convention)

۲ - قرارداد گمرکی دایر به تسهیلات ورود کالاها برای عرضه شدن یا بکار رفتن در نمایشگاه بازار مکاره - کنگره و یا نمایش های مشابه که در تاریخ هشتم ژوئن ۱۹۶۱ در بروکسل منعقد شده است در ۲۵ ماده.

Customs convention concerning facilities for the importation of goods for display

or use at exhibition, fairs, meetings or similar events

۳ - قرارداد گمرکی مربوط به ورود موقت لوازم حرفه ای که در تاریخ هشتم ژوئن ۱۹۶۱ در بروکسل منعقد شده در ۲۲ ماده با ضمیمه (الف) (ب) و (ج).

Customs convention on the temporary importation of professional equipment

۴ - قرارداد گمرکی درباره ورود موقت وسایط نقلیه شخصی که در تاریخ چهارم ژوئن ۱۹۵۴ در نیویورک بزبانهای فرانسه و انگلیسی و اسپانیولی منعقد شده مشتمل بر ۶۴ ماده.

Customs convention of the temporary importation of private road vehicles.

۵ - قرارداد در سازه تسهیلات گمرکی برای جهانگردان که در تاریخ چهارم ژوئن ۱۹۵۴ در نیویورک منعقد شده مشتمل بر ۲۵ ماده.

Convention concerning customs facilities for touring

۶ - پروتکل اضافی قرارداد تسهیلات گمرکی به نفع جهانگردی مربوط به وارد کردن اسناد و لوازم تبلیغاتی جهانگردی که در تاریخ چهارم ژوئن ۱۹۵۴ در نیویورک منعقد شده مشتمل بر ۱۹ ماده ضمیمه نمونه اعلامیه.

Additional protocol to the convention concerning customs facilities for touring relating to the importation of tourist publicity, documents and material.

۷ - قرارداد گمرکی مربوط به ورود موقت لوازم بسته بندی که در تاریخ ششم اکتبر ۱۹۶۰ به زبانهای فرانسه و انگلیسی در بروکسل منعقد شده مشتمل بر ۲۲ ماده.

Customs convention on the temporary importation of packings

باتمام تغییرات و اصلاحاتی که تا این تاریخ در آنها

عمل آمده است اعلام و تشریفات مربوطه الحاق را معمول دارد.

آیین نامه مربوط به اجرای قرارداد های فوق بنابه پیشنهاد وزارت دارائی و تصویب هیئت دولت قابل اجرا خواهد بود و وزارتین امور خارجه و دارائی مأمور اجرای این قانون میباشند.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

گزارش شور دوم از کمیسیون اقتصاد

بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۹ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه راجع به اجازه الحاق رسمی دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد و پروتکل طبقه بندی کالا در تعرفه گمرکی بروکسل و قرارداد تأسیس شورای همکاری گمرکی بروکسل و لزوم تکلیف شورای همکاری گمرکی ایران با مقررات گمرکی سایر کشورهای عضو بر مبنای توصیه های شورای همکاری بروکسل و سازمان ملل متحد را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر محمد رضوانی

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۹ آذرماه ۱۳۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه مربوط به اجازه الحاق رسمی دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد و پروتکل طبقه بندی کالا در تعرفه گمرکی بروکسل و قرارداد تأسیس شورای همکاری گمرکی بروکسل و لزوم تکلیف شورای همکاری گمرکی ایران با مقررات گمرکی سایر کشورهای عضو بر مبنای توصیه های شورای همکاری گمرکی بروکسل و سازمان ملل متحد را برای شور دوم

مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - فتح الله مافی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟

( اظهاری نشد ) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ ( اظهاری نشد ) بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند ( اکثر برخاستند ) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - قرائت گزارش شعبه دوم دایر بر منتفی بودن رسیدگی

به پرونده حوزه انتخابیه خواف و نماینده آقای

دکتر غلامرضا مبین بعلت استعفای ایشان

رئیس - گزارش شعبه دوم راجع به اعتبار نامه آقای

دکتر مبین مطرح است قرائت میشود.

( شرح زیر قرائت شد )

گزارش از شعبه دوم به مجلس شورای ملی

شعبه دوم در جلسه روز سه شنبه ۱۳۴۶/۸/۳۰ با رعایت مواد ۱۹۶ و ۱۹۷ و آیین نامه داخلی مجلس شورای ملی پرونده انتخابی حوزه خواف دایر بنماینده آقای دکتر غلامرضا مبین را مطرح و مورد رسیدگی قرار داد و اظهار نظر نمود که پس از استعفای ایشان از سمت نماینده در دوره ۲۵ قانونگذاری مجلس شورای ملی از حوزه انتخابیه خواف رسیدگی پیرونده مزبور موضوعاً منتفی است، اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر شعبه دوم - مهندس فیروز فروهر

رئیس - نظری نسبت بگزارش شعبه نیست؟ ( اظهاری

نشد ) گزارش شعبه تصویب میشود.

۹ - اعلام وصول و قرائت يك فقره لایحه قانونی از مجلس سنا

رئیس - لایحه ای از مجلس سنا رسیده است برای

اطلاع مجلس قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۱ (خارجه) در خصوص لایحه شماره ۱۸/۱۳۳۴/۱۳۴۵ - ۱۸۶۵/۳/۲۵ دولت راجع بموافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری سوسیالیستی چکسلواکی در جلسه روز شنبه ۱۱ آذر ماه ۱۳۴۶ مطرح و بتصویب مجلس سنارسید.

اینک لایحه قانون مزبور جهت تصویب آن مجلس محترم بضمیمه ارسال میشود.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی  
رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

**۱۰ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای****معاون وزارت دارائی**

رئیس - آقای قوام صدوری بفرمائید.

**قوام صدوری** (معاون وزارت دارائی) - با اجازه مقام محترم ریاست مفاو لدنامه ایست بین دولت ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی برای تحصیل بیست میلیون روبل اعتبار جهت ساختمان و توسعه ساختمان سیاهوهای کشور که طبق تبصره دو قانون نحوه خرید ماشین آلات بایستی بتصویب کمیسیون دارائی برسد برای ارجاع به کمیسیون به مجلس شورای ملی تقدیم میشود.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

**۱۱ - اعلام وصول و قرائت سه فقره لایحه****قانونی از مجلس سنا**

رئیس - لوایح دیگری است که از مجلس سنا رسیده است برای اصلاح مجلس قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۳ (دادگستری) مبنی بر منتفی بودن موضوع تصویب نامه شماره ۴۱۲۴۶ - ۱۳۴۲/۶/۳۰ راجع به تشکیل شورای خانواده که بموجب ماده واحده مصوب بیستم آذرماه ۱۳۴۲ ضمن لایحه شماره ۹۷/۷۶۲۲

(شرح زیر خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

بمانده اقساط بازپرداخت نشده بهره‌ای از قرض ۶ درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط ۳۶ ماه بعد از تاریخ امضای قرارداد خرید می باشد بدینوسیله در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر گزارش آن تقدیم میگردد. نخست وزیر

**۱۳ - ختم جلسه**

رئیس - چون فعلاً مطلب دیگری در دستور نداریم جلسه امروز را با اجازه خانمها و آقایان ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ و ۱/۴ صبح روز یکشنبه خواهد بود دستور جلسه بعداً به اطلاع خواهد رسید.

(مجلس در ساعت یازده و سی و پنج دقیقه صبح ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی

با رعایت ماده واحده قانون نحوه خرید ماشین آلات سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور ۶۴ مصوب ۴۴ خردادماه ۱۳۴۵ موافقتنامه اعتباری بمنظور تأمین ۸۰ درصد هزینه های ارزی نصب و ۸۰ درصد هزینه های تهیه اجناس مربوط ساختمان خطوط نشارقوی ۲۳۰ و ۱۳۲ کیلومتری در خوزستان که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر ۷/۳۱۶۰۰۰ دلار آمریکائی و قابل افزایش به ۸/۱۷۱/۰۰۰ دلار است با شرکت اس. آ. ای ایتالیائی در تاریخ ۳/۷/۴۶ منعقد گردیده است و اعتبار مذکور در ۱۵ قسط بصورت سفته باز پرداخت میگردد و

۱۳۴۲/۱۰/۱۲ دولت بمجلس سنا تقدیم شده بود در جلسه روز شنبه ۱۱ آذرماه ۱۳۴۶ مطرح و بتصویب مجلس سنا رسید.

اینک يك نسخه از گزارش مزبور به پیوست ارسال میشود.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی  
رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره يك (خارجه) در خصوص لایحه شماره ۱۸/۲۳۶/۱۶۴۳ - ۱۳۴۶/۱/۲۳ دولت راجع به اصلاح بعضی از مواد موافقت نامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی هلند راجع به سرویس های حمل و نقل هوائی بازرگانی مابین دو کشور و ماوراء آنها در جلسه روز شنبه یازدهم آذرماه ۱۳۴۶ مطرح و بتصویب مجلس سنا رسید. اینک لایحه قانون مزبور جهت تصویب آن مجلس محترم به پیوست ارسال میگردد.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی  
رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره يك (خارجه) در خصوص لایحه شماره ۳۳۵۴ - ۱۳۴۶/۶/۳۰ دولت راجع بموافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در جلسه روز شنبه یازدهم آذرماه ۱۳۴۶ مطرح و بتصویب مجلس سنا رسید. اینک لایحه قانون مزبور جهت تصویب آن مجلس محترم به پیوست ارسال میگردد.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

**۱۴ - اعلام وصول و قرائت يك فقره نامه رسیده از****دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات****وسایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب****برنامه های عمرانی کشور**

رئیس - نامه ای از دولت رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود.